

A Ruszisztikai Központ emlékezetes pillanatai 2017-ben

Ruszisztikai Központ, Eötvös Loránd Tudományegyetem
1088 Budapest, Múzeum krt. 6-8.

Tel.: 06-1-485-52-07

E-mail: ruscentre.budapest@gmail.com

Honlap: www.russtudies.hu

www.instagram.com/russtudies_budapest

www.facebook.com/ruszisztikai.kozpont/

Jeles napjaink

Megemlékezés a pravoszláv karácsonyról

2017. január 9-én a Ruszisztikai Kabinetben megemlékeztünk a pravoszláv karácsonyról, amelyet január 7-én ünnepelnek Oroszországban.

A kabinetben levetítettük Natalia Szergejeva 2007-ben készített tudományos-ismeretterjesztő filmjét, amely a karácsony ünneplésének kultúrtörténetét dolgozza fel a 19. század végétől napjainkig Oroszországban és a Szovjetunióban. («История праздника Рождество в России и СССР»)

A film után a karácsonyhoz kötődő gasztronómiai szokásokról és a betlehemezés orosz és magyar szokásrendszeréről beszélgettünk.

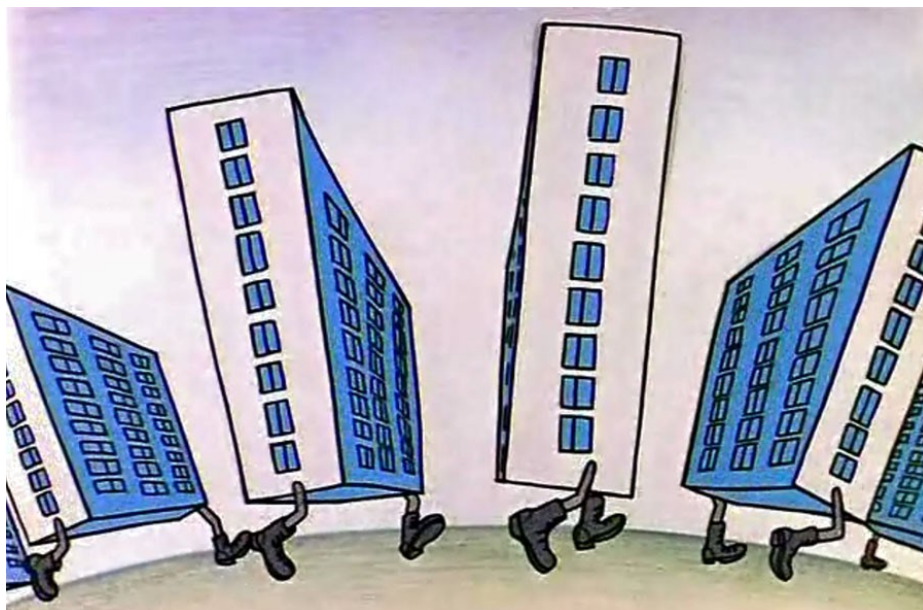

Boldog új évet – régi időszámítás szerint

2017. január 12-én a Ruszisztikai Kabinetben a régi időszámítás szerint is köszöntöttük az új évet, éppen csak egy kicsit idejekorán, hiszen az 1917 előtti naptár szerint január 14-én köszönt be az évforduló.

Az eseményt "A sors iróniája" című, 1975-ben készült szovjet filmvígjátékkal ünnepeltük, amelyet Elder Rjazanov rendezett. A kultuszfilmet 1976 január 1. óta minden év első napján műsorra tűzi valamelyik orosz TV-csatorna, így azt durva becslések szerint azóta már több milliárdan láthatták. Csak az első két évben 250 millió nézőt regisztráltak.

Mai szemmel is különösen izgalmas és szórakoztató a film nyitójelenete, egy bő ötperces animáció (alkotója Vitalij Peszkov) az építészeti kultúra megváltozásáról a 20. század elején, a konstruktivizmus beköszöntéről, illetve az egyentervek szerint épülő tucatlakótelepekről. Ebből a helyzetből bomlik ki a vígjáték egész sztorija.

A Micimackó orosz?

Ki írta a Micimackót? A mai fiataloknak általában fogalmuk sincs a válaszról. Jellemzően azt gondolják, hogy a Micimackó eredetileg is egy rajzfilm, nem pedig egy regény. A magyarok a Walt Disney-féle figurával azonosítják, az oroszok pedig Eduard Nazarov és Fjodor Hitruk Vinnyipuhjával, és azt gondolják, ez egy orosz mese.

Pedig a Micimackó szerzője Alan Milne, aki 135 éve, 1882. január 18-án született, 61 éve, 1956. január 31-én halt meg és 91 éve, 1926-ban kezdte el írni Winnie the Pooh történeteit. Nem csak írt róla, hanem le is rajzolta. A prototípus egyáltalán nem hasonlít a Walt Disney figurára, sem Nazarov és Hitruk alakjára, de azért mindkettő örök érvényű lett.

Mi az orosz változattal tisztelegtünk Milne nagysága előtt. Vinnyipuh mindenféle rossz hangulat esetén jó orvosság, érdemes megnézni.

Az orosz tudomány napja

Február 8. az orosz tudomány napja, egyben a világ egyik legismertebb orosz természettudósának, Dmitrij Mengyelejevnek a születésnapja.

A budapesti Ruszisztikai Központ dokumentumfilm vetítésével emlékezett meg a jeles napról, ami idén azért is jelentős, mert Mengyelejev 110 évvel ezelőtt hunyt el, 1907. február 2-án.

A Ruszisztikai Központ hívei számára Mengyelejev jól ismert személyiség, hiszen "A tizenkét legnagyobb orosz" című sikerkötetben Dr. Inzelt György kémia-professzor tanulmánya ismerteti pályáját és jelentőségét, aminek kapcsán Inzelt professzor úr részvételével korábban sor került egy kerekasztal beszélgetésre is Mengyelejevéről a Ruszisztikai Kabinetben.

Éljen minden bájos, szép nő!

Az ELTE BTK Ruszisztikai Központjának minden munkatársa – az orosz hagyományoknak megfelelően férfiak és nők is – szeretettel köszöntötte a nőket, sőt, egy kicsit a férfiakat is, a nemzetközi nőnap alkalmából!

Az anyanyelv világnapja

A Ruszisztikai Kabinetben egyszerre több nyelvet is ünnepeltünk az anyanyelv világnapján, február 21-én.

Magyarországon 2017-ben Arany János születésének 200. évfordulója adott különleges apropót a magyar nyelv szépségeinek megünnepléséhez. A Ruszisztikai Kabinet pedig évek óta az orosz nyelv használatának és ünneplésének kellemes oázisa. Így idén is fejet hajtottunk az orosz költészet talán egyértelműen legnagyobb képviselője, Alekszandr Szergejevics Puskin előtt: a jelenlévők magyarul, oroszul és ukránul olvasták fel idei kedvenc Puskin-alkotásukat vagy annak egy részletét.

Az archívumok napja

Március 10. az archívumok napja Oroszországban. A jeles nap eredete I. Péterig nyúlik vissza, aki 1720-ban rendeletet hozott arról, hogy minden állami hivatalban kerüljenek archiválásra az írásos dokumentumok az úgynevezett actuarius közreműködésével.

2003 óta ünneplik meg Oroszországban a levéltárakat és levéltárosokat március 10-én. A Ruszisztikai Központ az "előestén", március 9-én emlékezett meg a jeles napról Dr. Radnóti Klára vezetésével, aki a Nemzeti Múzeum kurátora és az oroszországi közgyűjtemények és levéltárak szakavatott ismerője.

Korney Csukovszkij és az ő Krokodilja

A híres, ugyanakkor mulatságos nevű orosz író, Korney Ivanovics Csukovszkij 135. születésnapját ünnepli, hőse, Krokogyil Krokogyilovics pedig éppen 100 éves! És mindez a Nevetés napjának előestéjén. Milyen vidám egybeesés!

2017. március 30-án a Ruszisztikai Központban megünnepeltük a szerző és mesehőseinek kettős jubileumát. Az évforduló örömeire mesét néztünk „archaikus formában”, diavetítés formájában, mintha a mesék egy régi, gyerekeknek szóló kiadását lapoztuk volna át. És senkinek nem volt ellenvetése annak ellenére, hogy az átlagos életkor meghaladta a 20 évet. Így készültünk mi a Nevetés napjára!

80 éves V. G. Raszputyin

2017. március 16-án Valentyin Grigorjevics Raszputyin orosz íróról emlékeztünk meg, aki 80 évvel ezelőtt született, és 2 éve hunyt el.

V. G. Raszputyin ismert és népszerű író volt Magyarországon az 1930-es évekig. Bár manapság kevesen emlékeznek a nevére, művének címe, az „Isten veled, Matyora” a mai napig ismerősen cseng a magyar olvasók számára. És hogy ez így maradjon a jövőben is, a Ruszisztikai Központ látogatói megtekinthették a mű filmváltozatát, melyet 1981-ben forgatott L. Sepitko és E. Klimov. A film még a mai néző számára is megindító.

A múzeumok világnapja

Május 18. a múzeumok világnapja. A Ruszisztikai Központ ezt nem hagyhatta figyelmen kívül.

Idén csütörtökre esett május 18., ami az idei munkaterv malmára hajtotta a vizet, hiszen a tavaszi szemeszterben dr. Radnóti Klára, a Magyar Nemzeti Múzeum muzeológusa éppen csütörtökönként tartott előadásorozatot az oroszországi nagy múzeumokról és közgyűjteményekről.

A Ruszisztikai Központnak közgyűjteménye ugyan nincs, viszont van egy kis galériája, a "Fortocska", ahol éppen egy hete, május 11-én nyílt egy izgalmas kiállítás 1917-ben megjelent oroszországi satirikus hetilapok címlap-grafikáiból. A múzeumok világnapja alkalmából feliratkereső játékot tartottunk a kiállítás kapcsán: az orosz nyelvű újságokhoz meg kellett találni az odaillő magyar feliratokat.

Az oroszországi múzeumokat pedig a különlegességek irányából közelítettük meg. Az internet segítségével bepillantottunk Oroszország tíz legszokatlanabbnak számító gyűjteményébe, amelyek közé van sorolva például a Boldogság Múzeuma, a Temetkezés Múzeuma, a Furesaságok Múzeuma vagy a Történelmi Levegő Múzeuma, ahol beleszippanthatunk abba az illatos üvegesébe, amit valamikor maga Alekszandr Puskin szagoltatott.

Éljen az ifjúság az Ifjúság Napján

Június 27-én megünnepeltük az Ifjúság Napját a Ruszisztikai Kabinetben.

Az Ifjúság Napját 1958 óta ünneplik meg Oroszországban. Eleinte június utolsó vasárnapjára volt kitűzve a jeles nap, később pedig június 27. lett kinevezve az Ifjúság Napjának. Ezzel mindenki nyert, mert így 1993 óta mind vasárnap, mind pedig június 27-én (hacsak nem esik egybe) ünnepel az ifjúság és ünnepeljük az ifjúságot.

A Ruszisztikai Kabinetben gimnazisták örvendeztek a lehetőségnek. Megtanulták a Milenykij ti mojkezdetu orosz népdalt, és feleselgetve énekelték egymásnak a strófákat lányok és fiúk. Nevetéssel, viccelődéssel, konfétkával és matryoskával telt a délelőtt.

125 éve született Marina Cvetajeva költőnő

2017. október 9-én és 12-én a Ruszisztikai Központban megemlékezések zajlottak Marina Cvetajeva költőnő születésének 125. évfordulója alkalmából.

Október 9-én a „Puskin októberben” című program keretében Marina Cvetajeva „Az én Puskinom” című novellájával ismerkedett a hallgatóság, valamint Cvetajeva és a festő Natalia Goncsarova kapcsolatáról volt beszélgetés az „Egy festőnő portréja: Natália Goncsarova” című életrajzi írás kapcsán. Október 9-én a program résztvevői Cvetajeva-verseket hallgattak, illetve a „Szonyecska regénye” című könyvből olvastak szemelvényeket, aminek teljes magyar fordítása idén jelent meg Rab Zsuzsa és Nagy István fordításában.

Kerekasztal beszélgetés Alekszandr Szumarokov születésének 300. évfordulója alkalmából

November 8-án a Ruszisztikai Központ kerekasztal beszélgetést szervezett Alekszandr Petrovics Szumarokov orosz költő, drámaíró születésének 300. évfordulója alkalmából. Az eseményen az orosz színháztörténetet, Szumarokov életútját és költészetét három megközelítésben három izgalmas előadás mutatta be, a megjelentek bevonásával.

Elsőként Filippov Szergej tartott egy áttekintést a korai orosz színháztörténetből, amiből megtudtuk például, hogy az első dokumentált színházi előadást a későbbi Nagy Péter cár születésére időzítették, vagy például azt, hogy az ortodox egyház – finoman szólva – nem rajongott a színházért és a színészetért.

Ezután Szaniszló Orsolya előadásában Szumarokov életútjával ismerkedhettünk meg, amiből többek között az is kiderült, hogy oly sok orosz nyelvű tragédia és komédia – például A trónbitorló – mellett az első orosz nyelvű opera megírója is ő volt. A Katalinnal jó viszonyt ápoló költő nevéhez fűződik az első önálló orosz színház megalapítása is. Ugyanakkor életét sok botrány övezte és végül mellőzöttségben halt meg.

Végül pedig Gyimesi Zsuzsanna tért ki részletesen Szumarokov, Lomonoszov, illetve Tregyiaikovszkij korabeli vitájára, ami többek között az antik – így a klasszicista – költészet verselési formájáról, az időmértékes verselés használatáról, megvalósíthatóságáról szólt az orosz nyelv vonatkozásában. A kerekasztal beszélgetés Szumarokov egy konkrét művével, a Kórus a romlott világhoz című versével és annak értelmezésével, áttekintésével zárult.

Ezek után el lehet mondani, hogy érdemes foglalkozni Szumarokovval, nem csak izgalmas élete, hanem kultúrtörténetileg jelentős tevékenysége miatt is.

Megvan 2017 legjobb oroszdolgozata

2017. december 8-án tizenegyedik alkalommal került sor ünnepélyes keretek között Az Év Orosz Dolgozata című pályázat eredményhirdetésére. 2017-ben ismét az ELTE BTK patinás Szekfű Gyula Könyvtára adott helyszínt az eseménynek.

2015 óta megújult formában zajlik a Ruszisztikai Központ hagyományos nagyszabású évzáró eseménye. Nem csak kihirdetésre kerülnek a pályázat eredményei, hanem a jól sikerült dolgozatokat a szerzők prezentálják is a hallgatóság előtt. Ettől kevésbé maradnak titokzatosak a pályaművek és bátrabban megismerkednek egymással az ország különböző városából érkező diákok az eredményhirdetést követő fogadáson.

Az idén pályázó munkák magas színvonaláról tanúskodik, hogy harmadik helyezést nem adott ki az Alapítvány az Orosz Nyelvért és Kultúráért, ellenben három II. helyezést ítelt oda a következő dolgozatoknak:

Herczeg Judit (ELTE BTK): Nabokovi nőalakok. Lolita és Ada (témavezető prof. Hetényi Zsuzsa)

Murányi Márk (ELTE BTK): A szanatóriumi epizód az Anna Kareninában. Kitty Scserbackaja lelki átalakulása (témavezető Sárköziné Dr. Vandan Enhzaya)

Tóth Mirandolína (ELTE BTK): Sport és politika: A szovjet sport botrányai és a mai orosz doppingbotrány (témavezető Dr. Filippov Szergej)

Dicsérő oklevélben részesült Bárdonicsek Dominka (SZTE BTK) „A GULAG női légereiben uralkodó életkörülmények, harc túlélésért” című munkája (témavezető Dr. Bebesi György).

2017 legjobb oroszdolgozatának Nyéki Bence (ELTE BTK) „Kicsinyítés és nagyítás az orosz nyelvben. Produktivitás és szemantika” című dolgozata bizonyult. Témavezetője Dr. Dési Edit volt. A cím hallatán kicsit megrezsent a hallgatóság, azonban Nyéki Bence prezentációja olyan jól felépített és világos volt, hogy nem maradt kétség: megérdemelte a kupát.

A rendezvény második felvonása a Ruszisztikai Központ 2017-ben az 1917-es orosz forradalmak centenáriumának szentelt programsorozatának záró akkordja volt. Krausz Tamás professzor kilenc tematikus konferencián vett részt idén, kezdve a Ruszisztikai Központ nagyszabású nemzetközi konferenciájával Budapesten, majd Sao Paolótól Pekingig, Londonon, Linzen, Kalinyingrádon, Moszkván és Szentpéterváron át ismét Budapesten lépett fel. A turné során szerzett szakmai és személyes élményeiről tartott színes, képes, vidám és elgondolkasztató beszámolót az ünnepség résztvevőinek.

Puskin-év

Az Orosz Filmművészet éve után a Russkij Mir Alapítvány 2017-et Puskin-évnak nyilvánította. A budapesti Ruszisztikai Módszertani Kabinet egész éves rendezvénysorozattal kapcsolódott a kampányhoz: több hónapban megemlékeztünk Puskin életének vagy munkásságának egy-egy fejezetéről, különböző nézőpontok és tudományterületek metszéspontjában.

Puskin januárban

A rendezvénysorozat 2017. január 26-án indult "Puskin januárban" címmel. Az első programon Alekszandr Puskin családi gyökereiről emlékeztünk meg Alekszandr Mitte rendező 1976-ban készült játékfilmjével, amelyet a magyar nézők is ismerhetnek, hiszen a Magyar Televízió annak idején bemutatta "Péter cár és a szerecsen" címmel. Puskin szépapját Vlagyimir Viszockij alakította.

Puskin februárban

A Ruszisztikai Központ éves Puskin-programorozatának második felvonására 2017. február 23-án 12 órától került sor. Puskin gyerekkorát egy 1937-es film segítségével idéztük meg. A "Puskin ifjúsága" című filmet Abram Narogyickij rendezte, Puskin szerepét Valentyin Litovszkij alakította. A történet 1814-ben játszódik.

Puskin márciusban

- 18-14. A titokzatos cím Andres Puustusmaa észt filmrendező 2007-es játékfilmjét takarja, ami a híres carszkoje szelo-i líceum híres évfolyamának életéből dolgoz fel egy rövid, de annál intenzívebb szakaszt – 1814-ből, 18-14 éves fiatalok szemszögéből.
- A film a "Puskin márciusban" című program keretében került levetítésre a Ruszisztikai Kabinetben 2017. március 23-án délelőtt. A film külön érdekessége, hogy sikeresen és hitelesen ötvözi több műfaj – történelmi, bűnügyi, ifjúsági, kalandfilm – jellegzetességeit, anélkül, hogy felületessé vagy szétesővé válna.

Új Puskin-szobor az ELTE Bölcsészettudományi Karán

2017. november 22-én 10 órakor Puskin-szobrot avattak az ELTE BTK D. épületének földszintjén. A szoborállítást az Orosz Írószövetség Puskin Tagozata kezdeményezte egy 1999-ben indult emlékmű állítási projekt keretében. A budapesti a 34. szobor.

A szoborállítások fő kezdeményezője Igor Petrovics Novoszjeljov orosz közéleti személyiség, az orosz kultúra külföldi népszerűsítésének elkötelezett híve.

Az ELTE BTK-n felállított Puskin-mellszobor ünnepélyes felavatásán részt vett Vlagyimir Nyikolajevics Szergejev, az Orosz Föderáció magyarországi nagykövete, Borhy László akadémikus, az ELTE rektora, Dr. Borsodi Csaba, az ELTE BTK dékánja és még sokan mások. Borhy László rektor úr oroszul szólt a vendégekhez. Az ünnepség zárásaként ünnepélyes ígéretet tett arra, hogy ő maga is többet fogja forgatni Puskin versesköteteit a közeljövőben.

Az orosz nyelv napja a Ruszisztikai Központban

Idén születésnapi buli hangulatban ünnepeltük meg Alekszandr Szergejevics Puskin 218-dik születésnapját a Ruszisztikai Központban.

Június 6-án hagyományosan az orosz nyelv szépsége, költőisége kerül reflektor fénybe. Idén azonban tágabb kontextusba helyeztük az orosz nyelv napját Budapesten: az orosz kultúra vídám színeit csillantottuk meg az ünneplésbe bekapcsolódó közönség előtt.

Igazi fesztivál-hangulat alakult ki eredeti ikonok, különleges könyvek, az orosz írásbeliség esszenciáját összesűrítő kortárs műalkotások, párták, süvegek, hagyományos és újraértelmezett matrjoskák, nyírfakéreg tárgyak között, orosz rajzfilmek, konfétka és tea élvezete közepette.

Nem csoda, hogy több generációt is megszólított a rendezvény. A nyelvhasználat ugyan elemi szinten mozgott, de a nyelv szeretetéhez szükséges kulturális beágyazódás több fronton is elkezdődött.

Pillanatképek a ruszisztika mesterszak életéből

Telt ház a ruszisztika nyílt napján

Sikeres nyílt napon vagyunk túl a ruszisztika mesterszakon. Több generáció is képviseltette magát, beleértve az oktatókat, doktoranduszokat, jelenlegi szakos hallgatókat és – szerencsére – a többséget: a leendő hallgatókat.

2017-ben a nyolcadik generáció fogja megkezdeni tanulmányait ruszisztika mesterszakon. Érdeklődő, nyitott és élénk gondolkodású fiatalok jöttek el tájékozódni a szakról.

A korábbi évek gyakorlata alapján „élő példaként” a jelenlegi szakos hallgatók is ott voltak a nyílt napon, hogy elmondják, nekik miért jó a ruszisztika mesterszak. A lehetséges „kimeneti utak” egyikét pedig a doktoranduszok demonstrálták. A ruszisztika mesterszak nagyon büszke arra, hogy a kis évfolyamlétszámok ellenére az elmúlt hat évben mintegy tíz fiataalt tudott a ruszisztikai doktori program felé terelni. Ez a tény, továbbá a végzett hallgatók elhelyezkedési mutatói bizonyítják, hogy a szaknak nem csak a lassan közismertté váló családias hangulat a védjegye.

Hozomány a múzeumban

2017. április 20-án hozománynézőben jártak a ruszisztika mesterszakos hallgatók az Iparművészeti Múzeum Kerámia- és Üveggyűjteményének raktárában, Dr. Radnóti Klára szervezésében, Balla Gabriella muzeológus vezetése mellett. Néhány száz méter a térben Kelet felé (az Astoriától a Ferenc körútig) bő 200 éves időutazást eredményezett a múltban (szintén Kelet felé). Alexandra Pavlovna, II. Katalin cárnő unokájának hozományát tekinthették meg a hallgatók.

Ruszisztikás diák-delegáció Jekatyerinburgban

2017. április 21.–május 1. között tíz ruszisztikás doktorandusz és mesterszakos hallgató utazott Jekatyerinburgba az Urali Föderatív Egyetem Történelem Karának meghívására. Idén hatodik alkalommal valósult meg, hogy magyar diákok részt vegyenek a meghívó fél által szervezett nemzetközi tavaszi iskola munkájában.

Részletek Doktor Stella Barbara beszámolójából: „Immár másodjára is ellátogattam egy 10 hallgatóból álló csapattal az Urál szívébe, Jekatyerinburgba, hogy részt vegyünk az Uráli Föderatív Egyetem által szervezett tavaszi iskolában, amiben az első kiutazás alkalmával még nem volt részem. Naivan azt gondoltam, hogy sok újdonságot nem tartogathat számomra ez a kellemesen csúnya ipusváros. A szem hamar hozzászokik a gyárképek látványához és a panelrengeteghez, aztán pedig könnyen megtalálja a város romantikáját az apró részletekben... Jekatyerinburgban ezúttal főleg gasztronómiai tapasztalattal lettem gazdagabb. A társaság egyik erénye, hogy nagyétkű. A legfinomabb tradicionális orosz falatokhoz a Belmeszi nevű étteremben jutottunk, melynek visszatérő vendégei lettünk... Ami igazán újdonság volt számomra, az a 2015-ben nyílt Jelcin Központ, s annak múzeuma, ahol egy izgalmas, interaktív, politikatörténeti kiállításon vettünk részt... Maga a tavaszi iskola a Verhnyaja Sziszerty melletti tó partján volt, gyönyörű természeti környezetben, ahol az orosz bánya kihagyhatatlan élménynek bizonyult... Az iskola legnagyobb meglepetése így nem az előadásorozat tartalma volt, hanem a kulturális program részét képező tanári performansz, ami kellő gyakorlással még egy operettszínházban is helytállt volna...”

Rusisztikai piknik negyedszer, ismét a kertben

2017. június 23-án negyedszer került sor tanévzáró ruszisztikai piknikre az egyre növekedő nyírfáska közelében, egy hatalmas tölgyfa árnyékában.

Tavaly akkora volt a hőség, hogy a fülledt terem is vonzóbbnak bizonyult a Gólyavár mögötti zöld területnél, így piknik helyett zárt térben búcsúztatták el a tanévet a ruszisztika mesterszak hallgatói és oktatói. Idén azonban a kánikula ellenére ismét piknik volt a piknik, szabad levegőn, oktatók, doktoranduszok, végzetek, végzősök és első évesek, valamint sok finomság társaságában.

Az idei államvizsgán kiemelkedően magas színvonalon teljesítettek a ruszisztika mesterszakosok, ami megalapozta a jó hangulatot.

Beavatás a Ruszisztikán

2017. szeptember 20-án megtörtént az idei ruszisztika szakos hallgatók beavatása.

A korábbi években egy hetes balatoni vagy visegrádi táborral, később „napközis táborral” kezdtük a tanévet. Idén ugyan egy napra zsugorodott a beavató szertartás, csak hogy ezt megelőzte egy 8 napos igazi kalandtúra Kamcsijába, a bolgár tengerpartra, ahol az első- és másodéves hallgatók közösen részt vettek az Oroszul Tanuló Fiatalok Nemzetközi Fesztiválján. Mind az utazás, mind az ottani programokon való részvétel igazi kihívásokat tartogatott, ami rendkívül komoly kohéziós erőnek bizonyult. Így a szeptember 20-i programokon úgy vettek részt a ruszisztika mesterszak két évfolyamának hallgatói, mintha már régi bajtársak lennének, komoly közös élmény-puttonnyal a hátukon.

A beavató nap legnagyobb fajsúlyú programja mindig a diákok szakdolgozati téma-prezentációja. Idén egyenletesen magas színvonalú és élvezetes kiselőadások hangzottak el, rendkívül változatos témákban: szóba kerültek az irodalomtörténet, történettudomány, művészettörténet és szociológia területeit érintő kutatások, a XI. századtól a XXI. századig ívelő idővonalon.

A komoly témák közti pihenést egy barlangi mentést szimuláló szerepjáték biztosította, ami végül nagyobb kihívásnak bizonyult, mint maguk a prezentációk. De mivel mégiscsak játék volt, az indulatok lecsengése után felszabadultságot és jó kedvet hagyott maga után.

Képes beszámolókkal segítségével megjártuk Omszkot és Kamcsiját. Közben zsíros kenyér és tea biztosította a kulináris nosztalgia-hangulatot.

A beavatási szertartás záró mozzanata igazi kuriózum volt a Puskin-év jegyében. 1910-ben Vaszilij Goncsarov, az orosz mozgóképkészítés egyik, mára elfeledett úttörője némafilmet készített Alekszandr Szergejevics Puskin életéről. A ruszisztika szakos hallgatók azt a feladatot kapták, hogy hangosítsák ki a mintegy 6 percnyi anyagot. Izgalmas és szórakoztató megoldások születtek. A hangulat a tetőfokára hágott, a beavatás sikerült, jó alaphangulatot teremtett az idei tanév beindításához.

Könyvtárlátogatás az Országos Idegennyelvű Könyvtárban

Részlet Berecz Gabriella, mesterszakos hallgatónk beszámolójából:

„2017. szeptember 27-én szerdán reggel csoportunkat az Országos Idegennyelvű Könyvtár és Zenei Gyűjtemény várta, ahol rövid, de annál tartalmasabb könyvtárlátogatáson vehettünk részt, ami még azok számára is sok újdonsággal szolgált, akik egyébként gyakran megfordulnak az intézményben. Idegenvezetőnk az épület falain belül Imréné Koljadzsín Natália volt.

A látogatás elején betekintést kaptunk a létesítmény történetébe, megtudtuk, hogy pontosan milyen feladatkört lát el...

A továbbiakban a dolgozók ismertették az intézményben használatos keresőrendszereket, ezek használatát és pár hasznos funkciót is, mint például a könyvtárközi kölcsönzést. Még az olvasók megérkezése előtt, egy rövid időre birtokba vehettük az olvasótermet, ahol részletes körbevezetés után, érdeklődési körünknek megfelelően olyan orosz vonatkozású könyvritkaságokat tekinthettünk meg, amiket néhány különleges alkalomtól eltekintve zárt, védett helyen tárolnak. Lehetőségünk volt jobban megismerni a kölcsönzőt, ahol rögtön az orosz nyelvű irodalomhoz vezettek minket. Végül, de nem utolsósorban a nyelvstúdiót látogattuk meg, amelyben minden eszköz adott ahhoz, hogy nyelvet tanuljon az ember... Kifelé még egyszer körbenézhetünk a patinás épületben, amely önmagában is megér egy kis időt...”

Látogatás az Orosz Kulturális Központba

Részlet Somogyi Fruzsina, mesterszakos hallgatónk beszámolójából: „2017. október 4-én ellátogattunk az Orosz Kulturális Központba, ahol többek között gyakornoki lehetőségekről, oroszországi ösztöndíjakról hallhattunk, és megtekinthettünk az éppen aktuális fotókiállítást.

Az intézet oktatási programjainak vezetője, Alina Urazbekova fogadott minket, és játékos feladatok segítségével az intézet működési profiljaival és az orosz kultúra színes momentumaival ismertetett meg minket... Alina Urazbekova izgalmas játékokkal készült, hogy segítsen nekünk közelebbről megismerni az oroszok hétköznapi gesztusait és így közelebb kerüljünk a mindennapok kultúrájához.

A következőkben megnéztünk egy érdekes videót a szentpétervári Orosz Múzeumról. Ez nem az első alkalom, hogy ilyen oktatóvideókat vetítenek nekünk. Nagyon jó ötletnek tartom ezt a programot, mivel Oroszország gyönyörű épületeibe tudunk betekintést nyerni, és a 3D-s nézetnek köszönhetően mi is úgy érezhetjük, mintha ott járnánk.

Ezek után pedig az „Oroszország védett vadvilága” című fotókiállítást tekinthettük meg. Személy szerint ez volt az egyik kedvenc programom. Oroszország különböző tájairól láthattunk csodálatos természetfotókat, és számomra még érdekesebbé tette a kiállítást, hogy a térképen bejelölték, pontosan hol is készült egy-egy kép. Meleg szívvel tudom ajánlani minden természetkedvelő embernek ezt a kiállítást.”

Látogatás az OSA Archívumban

Az ELTE BTK ruszisztika mesterszakos hallgatói szemináriumon vettek részt a budapesti OSA Archívumban 2015. november 18-án, ahol Zádori Zsuzsanna vezető levéltáros, Dobó Katalin vezető könyvtáros és Mink András történész, tudományos munkatárs segítségével bepillantást nyertek az archívum kincseibe, működésébe, kutatási lehetőségeinek tárházába.

A XX. század második felének szovjet-orosz történelme iránt érdeklődőknek különleges kincseshánya az archívum, hiszen itt található Európa legnagyobb szamizdat gyűjteménye, valamint kutatható a Szabad Európa Rádió adásait háttéranyaggal ellátó egykori Radio Liberty Research Institute (1953–1995) teljes hangzó- és mozgókép anyaga. Szinte kimeríthetetlen forrás, ha valaki szemináriumi dolgozathoz, szakdolgozathoz, doktori kutatásokhoz keres témát.

A Magyar Nemzeti Levéltár és a ruszisztika

Részlet Szabó Ákos, mesterszakos hallgató beszámolójából:

„2017 november 8-án a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltárába tett látogatást a ruszisztika mesterszak két évfolyama. A diákságot Dr. Szabó Csaba, a levéltár főigazgatója és Fiziker Róbert főlevéltáros fogadta.

Az önmagában is impozáns épületben a találkozó dr. Szabó Csaba főigazgató és dr. Fiziker Róbert főlevéltáros előadásaival kezdődött. Először a levéltár igazán színes története került bemutatásra... Az épület valóban gyönyörű, palota jellegét mi is megcsodálhattuk, ugyanis az egyes vármegegyeket ábrázoló zománcképek csodával határos módon átvészelték Budapest ostromát, így azok az előadóteremben továbbra is megcsodálhatóak.

Az általános bevezető után az előadók ismertették a jelenlegi magyar-orosz vonatkozású projektjüket... A projekt ismertetése után a hallgatóság kérdéseket tehetett fel, amelyre a kutatók szívesen válaszoltak, sőt a tanszéknek felajánlották az együttműködés lehetőségét, amely mindannyiunk számára izgalmas feladatnak tűnik...”

Múcsarnok, Tarkovszkij, Tükör

Részlet Nun Barbara, mesterszakos hallgatónk beszámolójából:

„2017. november 22-én a ruszisztika szak első- és másodéves hallgatói a Múcsarnokba látogattak, a „Tarkovszkij: Emlékek Tükre” c. kiállításra. Az itt bemutatott képek Andrej Tarkovszkij „Tükör” c. önéletrajzi filmjének világához kötődnek - a rendező ezeket a képeket építette újjá filmjében, szédületes pontossággal.

Az előcsarnokban Medve Mihály várt minket, a kiállítás társkurátora. Az ő feladata volt, hogy a mintegy három ládányi fényképből tárlatot készítsen. Először a kiállítás önálló befogadására buzdított bennünket, majd bemutatott nekünk pár figyelemre méltó fényképet, végül egy kerekasztal-beszélgetés során mesélt még a tárlatról és megválaszolta a felmerülő kérdéseinket.

A kiállítás meg is kívánta az elmélyült, csöndes, egyéni szemlélődést. Elsőre egyszerűnek tűnt az elrendezés – négyszögletű terem, fehér falain szalagként végigfutó fényképek, az ajtótól jobbra a rendező életrajza, balra pedig édesapjának versei. A terem közepén egy újabb lehatárolt tér, oldain fényképek, benne a film képkockái peregnek. Az egyszerűség azonban rétegzett letisztultság. Belépni ebbe a térbe – spirituális élmény. A fényképek, a filmből származó dallamok, hanghatások a film élményvilágába vonják a nézőt, miközben éppen annak keletkezését követheti nyomon...

És miért ez a tūpontos újratereemtés? Andrej Tarkovszkij számára fontos a rituális ismétlés szerepe, szerinte már nem lehet kapcsolódni a korábbi, egyetemes tradíciókhoz, új rituálét kell teremteni, amihez elkezdhetünk ragaszkodni. Ez az új rítus lesz az, ami túllendít minket a szakadékon.”

Bemutatkoztak a Történeti Intézet mesterszakjai

2017. november 23-án 16 órától bemutatkoztak a Történeti Intézet diszciplináris és interdiszciplináris mesterszakjai az alapszakos hallgatóknak, hogy könnyebb legyen a szakválasztás a BA diploma megszerzése után.

A fórumot a Történész Hallgatók Egyesülete kezdeményezte. A terem kicsinek bizonyult a több mint ötven érdeklődő befogadására. Ez jó visszajelzés azzal kapcsolatban, hogy hasonló rendezvényeket érdemes tartani a jövőben is. A ruszisztika mesterszakot Gyimesi Zsuzsanna mutatta be. A hivatalos rész utáni szabad beszélgetésben azonnal megmutatkozott, hogy van érdeklődés a szak iránt.

Ünnepi évvárás a Ruszisztikán

2017. december 13-án, kicsit talán szerencsétlen dátumon, de jó hangulatban és sok szerencse ígéretével zárták le az őszi szemesztert a ruszisztika oktatói, doktoranduszai és mesterszakos hallgatói.

Idén a szellemi ajándékokat a humor fémmelezte. Csehov Ványa bácsijának és Három nővérének klasszikus magyar paródiái az orosz anyanyelvű vendéget is megnevettették. A Szalehardban az őszi elején megrendezett Tundra Lelke Fesztivál két izgalmas házi videóval adott hírt magáról. Az autentikus nyenyec népi adatközlő tradicionális balladamondása és a legfiatalabb északi hanti dobos, egy három éves kisfiú fellépése derűtséget hozott a kabinetbe.

Az együttlét kulcsszavai: finomságok, anekdoták, évvégi számotvetés és nevetés. És végül a rend az legyen rend a bölcsészkaron is: este 8-kor el kellett hagyni az épületet. A baráti együttlét házon kívül folytatódott.

Tudományos élet

Az orosz birodalom születései

2017. március 6-án 17 órakor a hazai ruszisztika számára különösen izgalmas könyvbemutatóra került sor az MTA Könyvtár és Információs Központ Konferenciatermében. A Frank-Tibor által szerkesztett „Az orosz birodalom születései” című kötetben Központunk több szakértőjének tanulmányai is megjelentek. A szerzők között van többek között Dr. Szvák Gyula, Dr. Gyóni Gábor, Dr. Filippov Szergej, Szaniszló Orsolya, Dr. Gyimesi Zsuzsanna és Dr. Krausz Tamás is. A kötetet Frank Tibor mellett Dr. Szvák Gyula mutatta be.

Történeti Ruszisztika a 21. században

Megjelent a Ruszisztikai Könyvek sorozat 42. kötete, amely a 2015-ben azonos címmel megrendezett nemzetközi történetészkonferencia anyagát tartalmazza.

Csak véletlen, hogy a 42. kötet éppen 42 írást tartalmaz, az viszont nem véletlen, hogy ilyen sokat – ugyanis a 2015. május 18-19-én lezajlott nemzetközi történetészkonferencia igazán nagyszabású volt és izgalmasabbnál izgalmasabb kutatási irányokra mutatott rá, amik a 21. század nemzetközi ruszisztikai kutatásai szempontjából irányadóak lehetnek. Magyar, orosz, amerikai és belga kutatók és doktoranduszok tanulmányaival ismerkedhet meg az olvasó, orosz és angol nyelven.

A kötet főszerkesztője Dr. Szvák Gyula.

18-19 мая 2015 г. Центр русистики Будапештского университета им. Лоранда Этвеня провел десятую международную конференцию, получившую название «Историческая русистика в XXI веке». В настоящем сборнике содержатся доклады, прочитанные в течение двух дней в четырех сессиях конференции.

«В 2015 г. наш Центр отметил двадцатую, а его «духовный» предшественник, Венгерский институт русистики, двадцать пятую годовщину основания. Общико и значимого времени хватит достаточно для проведения ретроспективной оценки и подведения итогов. Мы, бывшие, нынешние и будущие сотрудники, лучшие воспитанники Центра, конечно, гордимся пройденным путем, радуемся достигнутым результатам и с большим надеждой смотрим в будущее. Однако ни о каких «победных» настроениях не может быть и речи, поскольку работа еще далеко не закончена, да и не может быть закончена».

The Centre for Russian Studies of Eötvös Loránd University, Budapest, held its 10th international conference, entitled "Russian Studies in History in the 21st Century", on 18-19 May 2015. This publication contains the papers of the two-day and four-session conference.

In 2015, our Centre celebrated its 20th anniversary, while its "spiritual" predecessor, the Hungarian Institute of Russian Studies – the 25th anniversary of its founding. Usually less time is needed for retrospective evaluation and summing up. We, the former, current and future fellows, as well as the best alumni of the Centre, are proud of the work we have made, we rejoice at the results achieved and look to the future with great hopes. However, there can be no "victorious" moods, since the corresponding work is far from being over, and can not be finished."

Историческая русистика в XXI веке
Russian Studies in History in the 21st Century

Историческая русистика в XXI веке
Russian Studies in History in the 21st Century

Russian Studies in History in the 21st Century

www.russtudies.hu

КНИГИ ПО РУСИСТИКЕ XLII.
RUSSICA PANNONICANA

XLII.

RUSZISZTIKAI KÖNYVEK XLII.
RUSSICA PANNONICANA

Az 1917-es oroszországi forradalmak történeti panorámája

Négy kontinens, 13 ország, 22 város, 30 intézmény, 48 előadás, négy szekció – két közös nyelv: az orosz és az angol. Számokban kifejezve így foglalható össze az ELTE Ruszisztikai Központjának eddigi legnagyobb szabású és legizgalmasabb konferenciája, ami az 1917-es oroszországi forradalmak jelentőségét és hatását vizsgálta világtörténeti kontextusban – száz év távlatából.

A téma iránti általános érdeklődést nemcsak a földrajzi szórás, hanem az előadók életkori skálája is jól szemlélteti: a legfiatalabb előadó 24 éves, a legidősebb elmúlt 75. Különösen izgalmassá tette a konferenciát, hogy mind a négy szekció valamennyi blokkjában folyamatosan 20-25 fő érdeklődő kísérté figyelemmel a szakmai eszmecsere. Ezáltal az egész konferenciára jellemző intenzív szellemi erőteret nemcsak a résztvevők professzionális ismerői, hanem egy tágabb intellektuális közeg képviselői közösen teremtették meg. A beérkezett jelentkezések alapján a következő négy szekció lett kialakítva: Gazdaság, politika, társadalom; Elmélet és értelmezés; Helyi és globális aspektusok; valamint Kultúra.

A tudományos programot indító öt plenáris előadás probléma-centrikusan közelítette meg az 1917-es forradalmak általános jelentőségét. Visszatérő motívumként merült fel a kérdés, hogy győzött vagy megbukott-e az orosz forradalom? Azonban az előadásokból az derült ki, hogy nem ennek a kérdésnek a megválaszolása adja meg a kulcsot az 1917-es események megértéséhez és világtörténeti jelentősége értelmezéséhez. Ugyanis nem a kérdéskör lezárására, hanem inkább a mikrotörténeti és a makrotörténeti kutatások eredményeinek összegzésére és az árnyalatok láthatóvá tételére van szükség ahhoz, hogy az alapvető kérdéseken tovább lehessen gondolkodni. A plenáris ülésen Ausztrália (Sheila Fitzpatrick), Kanada (Lars T. Lih), Magyarország (Krausz Tamás, a konferencia főszerzője), Oroszország (Andrej Kolganov) és az USA (Paul Le Blanc) egy-egy kiemelkedő ruszisztája jelölte ki az 1917-es orosz forradalmak komplex értelmezésének egy-egy mérföldkőjét.

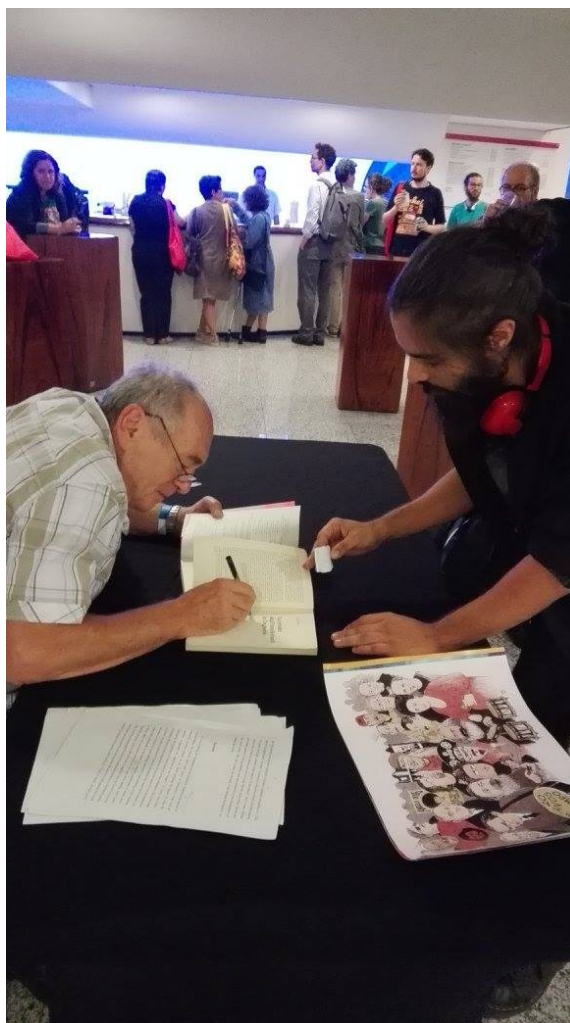
A konferencia megnyitóján magas rangú személyiségek fejezték ki tiszteletüket a téma és a kiemelkedő jelentőségű tudományos rendezvény kapcsán. Dr. Mezey Barna, az ELTE rektora, Borhy László akadémikus, az ELTE BTK dékánja, Dr. Borsodi Csaba, az ELTE BTK Történeti Intézetének igazgatója, Dr. Szvák Gyula, az ELTE BTK Ruszisztikai Központjának vezetője, Valerij Ljahov, az Orosz Föderáció helyettes nagykövete és Lorina Répina, az Orosz Tudományos Akadémia levelező tagja tartott ünnepi beszédet. A konferencia jelentőségének és a Ruszisztikai Központ több mint két évtizedes szakmai tevékenységének méltatása túlmutatott az általános udvariaskodáson. Ezt bizonyították a megjelent több mint 100 fős hallgatóság visszajelzései, és részben ennek a rendhagyó és felemelő protokolláris megnyitónak is köszönhető, hogy unikálisan magas színvonalú, hosszas és izgalmas vitákat generáló, jó hangulatú szakmai ülések követték egymást két napon keresztül. Az ünnepélyes megnyitó legemelkedettebb pillanata a Ruszisztikai Központ által alapított Socius Honoris Causa érem átadása volt, amit idén Maja Petrova, a történettudományok doktora, az Orosz Tudományos Akadémia Világtörténeti Kutatóintézetéhez tartozó Gender Kutatóközpont vezetője kapott meg a Ruszisztikai Központ működésének és nemzetközi kutatásainak hathatós támogatásáért.

Magyar monográfia Leninről portugálul

Szeptember 27-én Brazíliában, São Paulo-ban a Boitempo kiadó bemutatta Dr. Krausz Tamás Lenin könyvének portugál kiadását.

A "Lenin: Life and Work of a Revolutionary Leader" címmel megtartott előadása után a közönség kigyózó sorban várta, hogy a szerző dedikálja könyvét.

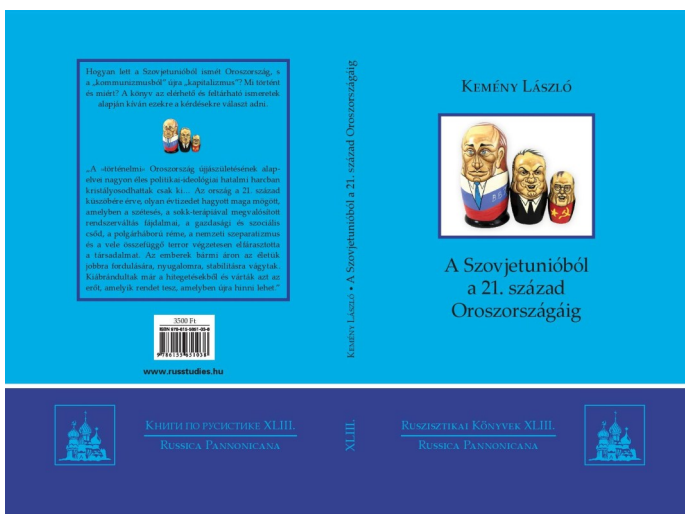

Megjelent a negyvenharmadik ruszisztikai könyv

Már majdnem fél száz tagból áll a Ruszisztikai Könyvek sorozata. A legfrissebb, a 43. kötet Kemény László monográfiája, amely meglepetésként robbant a Ruszisztikai Központ Kutatók Éjszakáján tartott rendezvényen.

Azért volt nagy meglepetés a kötet, mert szeptember 28-án érkezett meg a nyomdából, így szinte még melegen, de - óvatosságból - beharangozás nélkül került bemutatásra 2017. szeptember 29-én a Ruszisztikai Kabinetben.

Kemény László "A Szovjetunióból a 21. század Oroszországáig" című monográfiáját Dr. Szvák Gyula professzor vezette fel, majd következett maga a szerző, aki frapánsan és izgalmasan foglalta össze, milyen mérföldkövek mentén tárgyalja a könyvben a címben foglalt folyamatot.

Oroszország a világban

"Oroszország a világban. Külföldi ruszisztika: modern tendenciák" címmel nemzetközi tudományos konferencia került megrendezésre Moszkvában 2017. szeptember 25-26-án. Magyarországot, illetve az ELTE BTK Ruszisztikai Doktori Programját Mészáros Zsófia doktorandusz képviselte.

A konferencia alapvető célja az volt, hogy összegyűjtse az Oroszországtól nyugatra fekvő országok fiatal, ruszisztikával (azon belül is a 20. századdal) foglalkozó kutatóit, s fórumot teremtsen, amelyen bemutatják eredményeiket, valamint megismerkedhetnek egymással és az oroszországi tudományos élet tapasztaltabb szereplőivel.

Egy rendkívül lendületes és lelkes csapat gyűlt össze. A fiatal kutatók közül az Amerikai Egyesült Államokból érkeztek a legtöbben, és olyan rangos egyetemeket képviseltek, mint a Harvard vagy a Georgetown. A résztvevők között voltak olasz, spanyol, francia, brit és orosz doktoranduszok is. A legtöbben készülő (vagy éppen elkészült) disszertációjuk egy-egy rész-kérdését mutatták be. A tapasztaltabb nemzedéket nagyrészt oroszországi, illetve a poszt-szovjet térségből érkező kutatók képviselték, de érkeztek professzorok Olaszországból, Kínából és Franciaországból is. Ők egy-egy tematika vagy térség ruszisztikájának historiográfiáját mutatták be.

Poszt-Október, Művészet, Kultúra, Társadalom

2017. szeptember 25-26-án Nagy-Britanniában, Londonban "Szocio-kulturális és esztétikai reflexiók az 1917-es októberi forradalomról" címmel nemzetközi tudományos konferenciára került sor az ottani Roszszotrudnyicsesztvo és a Moszkvai Állami Pedagógiai Egyetem társ-szervezésében.

Az első napon, az impozáns megnyitó beszédek után, 11 plenáris előadás következett az 1917-es események kulturális konzekvenciáiról. Először az 1917-es események megítélésének és újraértékelésének kortárs tendenciáiról hangzott el egy izgalmas előadás, majd a korabeli szépirodalomról, plakátművészetéről, építészetéről, színházi tendenciákról, zenei életről volt szó átfogóan. Szóba kerültek a szovjet avantgárd és a brit, a lett, a fehérorosz, a francia kulturális tér kapcsolódási pontjai. A második napon esettanulmányok hangzottak el többek között az orosz emigráció első hullámának hagyatékából kialakult múzeumi gyűjteményről Oxfordban, egy belgiumi orosz közösség mindennapjairól, az 1917-es események korabeli szerb visszhangjairól, Kazahsztán korabeli művészeti életéről. Magyarországot és az ELTE Ruszisztikai Központot Gyimesi Zsuzsanna képviselte a plenáris szekcióban a Kék Köpeny mozgalomról szóló előadással.

INTERNATIONAL FORUM OF SCHOLARS-HUMANISTS: 1917 RUSSIAN REVOLUTION ANNIVERSARY SOCIOCULTURAL AND ESTHETIC REFLECTION

LONDON 37 Kensington High St 25-26 SEPTEMBER 2017

1917 POST OCTOBER: ART CULTURE SOCIETY

Kazimir Malevich "Tribune of Speakers" (1920) State Russian Museum in St. Petersburg

VI. Szentpétervári Nemzetközi Kulturális Fórum

2017. november 15–18. között került sor a VI. Szentpétervári Nemzetközi Kulturális Fórumra, az orosz kulturális élet központi eseményére.

Fontos témakör volt az orosz forradalomhoz való új viszony kialakítása. Ez utóbbira ugyan nem került sor, de Oroszországnak a világgal, ez alkalommal mindenekelőtt Japánnal és Kazahsztánnal való kulturális kapcsolatait jól szolgálta a rendezvénysorozat, amelyen hozzávetőleg harmincezen vettek részt a világ számos országából. Ismert történészek is részt vettek a vitákban. Magyarországot a történészek között egyetemünk professzora, Krausz Tamás képviselte. Az ünnepélyes megnyitón az új Mariinszkij Színházban V.V. Putyin tartott egy ötperces beszédet a kulturális együttműködés fontosságáról.

Kerekasztal beszélgetés 1917 oroszországi eseményeiről

2017. november 29-én telt ház előtt zajlott le a Történeti Intézet Hallgatói Képviselője által szervezett történeti kerekasztal beszélgetés, amely az 1917-es oroszországi események mai értelmezéseit járta körül.

A kerekasztal résztvevői voltak Dr. Szerencsés Károly történész, Dr. Filippov Szergej történész és Dr. Gyimesi Zsuzsanna kultúrtörténész, a beszélgetés menetét kérdésekkel megtervezte és a kerekasztalt vezette Szabó Viktor, a történeti ruszisztikai doktori program doktorandusza.

A telt ház előtt zajló beszélgetés markánsan eltérő történészi koncepciókat ütköztetett és számos izgalmas kérdést indukált a hallgatóság körében. A beszélgetést beharangozó plakáton szereplő négy kérdőjel közül három egyértelműen eliminálódott, vagyis a Nagy? Októberi? Szocialista? Forradalom? alapos átgondolás után Nagy Októberi Szocialista Forradalom maradt, esetleges továbbgondolásra már csak a szocialista jelző értelmezése vár.

Vendégeink

Udmurt delegáció a Ruszisztikai Kabinetben

2017. január 30-án 14 órakor az izsevszki Udmurt Állami Egyetem három fős delegációja meglátogatta a Ruszisztikai Módszertani Kabinetet. A delegációt az ELTE BTK Finnugor Tanszék oktatója, Dr. Salánki Zsuzsanna vezette.

Az Udmurt Egyetemet Maria Beznoszova történész, az egyetem oktatási igazgatója, Natalia Kondratyeva finnugor nyelvész, az Udmurt, Finnugor és Újságíró Intézet igazgatója és Ljubov Fedorova irodalomtörténész, az Udmurt Kar korábbi dékánasszonya, jelenleg az innovatív oktatási módszerek bevezetéséért felelős megbízottja képviselte.

Az Udmurt Állami Egyetem (UDGU) és az ELTE között 2010 óta létezik intézményközi megállapodás. Ennek előzménye a két intézmény finnugrisztikával foglalkozó szakemberei közötti, fél évszázados szakmai kapcsolat, amelynek jelenlegi „lelke” Dr. Salánki Zsuzsanna. Évente érkeznek Budapestre és utaznak Izsevszkbe udmurt és magyar egyetemi hallgatók és oktatók hosszabb-rövidebb időre, nyelvi és finnugrisztikai tanulmányok végzése, oktató-, kutató- és terepmunka céljából.

A Ruszisztikai Központ élő kapcsolata az udmurt kultúrával Gyóni Gábor történész, aki többször járt Udmurtiában, tanult udmurt nyelvet és jekatyerinburgi éve alatt aktívan kutatta a finnugor kultúra különböző szegmenseit.

Távolabbi perspektívában az is elképzelhető, hogy az Udmurt Állami Egyetem magyar szakos hallgatói ruszisztika mesterszakra jelentkezzenek.

Udmurt diákdelegáció a Ruszisztikai Kabinetben

2017. február 16-án 10 órakor mosolygó és izgatott hallgatók töltötték meg a Ruszisztikai Módszertani Kabinetet. A pozitív kisugárzás a folyosón elhaladókat is megérintette, mert többen benyitottak megnézni, vajon milyen izgalmas programból maradnak ki.

Az izgalmas program orosz, udmurt és magyar nyelven zajlott.

Magyarul nemcsak a magyar résztvevők beszéltek, hanem az udmurt diákcsoport vezetője, Natalia Kondratyeva professzor asszony és némelyik diákja is. Ők ugyanis az Udmurt Állami Egyetem finnugor, udmurt és újságíró szakos hallgatói, akik közül néhányan szeretnének a jövőben Magyarországon tanulni.

Udmurtul nem csak a vendégek beszéltek, hanem Gyóni Gábor tanár úr is, aki nem mellesleg tiszteletbeli udmurt – erről oklevél is tanúskodik – és aki jekatyerinburgi doktori éve alatt tett szert némi udmurt nyelvtudásra. Próbálkoztunk az udmurttal mi, többiek is egy népdal erejéig, de fellépést bizonyára nem fogunk vállalni.

Oroszul minden jelenlévő beszélt, még hozzá lelkesen és elszántan. Natalia Kondratyeva parádés dinamikájú kurzust tartott a magyar és az udmurt történelem párhuzamos történéseiről, hallgatói ízes prezentációt tartottak Udmurtia kulturális nevezetességeiről, ízelítőt adtak a népművészet kincseiből és bemutatták az izsevszki egyetem sajátosságait.

Szinte giccsesen hangzik, de valóban megtörtént: másfél óra alatt barátságok kezdtek kialakulni, aminek kiteljesedésére van még egy hét, amíg az izsevszki diákok itt tartózkodnak, és van egy egész élet, hogy folytatódjanak.

Vendég Sziktivkából a Ruszisztikai Központban

2017. március 27-én Tatjana Tyihonovna Barahova, az Oroszországi Föderáció Finnugor Kulturális Központ Sziktivkárban lévő tagozatának vezetője látogatást tett a Ruszisztikai Módszertani Kabinetbe.

Sziktivkár az Oroszországhoz tartozó Komi Köztársaság fővárosa. Az ott lévő Finnugor Kulturális Központ több éves múltú visszatekintő aktív szakmai kapcsolatban áll Magyarországgal. Tatjana Barahova most konkrét programajánlatokkal érkezett a Ruszisztikai Kabinetbe, azzal a céllal, hogy az egyetemista közösséget is bevonják az együttműködés spektrumába.

Szalehard–Budapest

Ez a hét az oroszországi finnugor közösségek jegyében telt. 2017. március 29-én Pavel Lanovoj minisztériumi osztályvezetője vezetésével a Jamali Nyenyec Autonóm Terület delegációja látogatott el a Ruszisztikai Módszertani Kabinetbe.

A Jamali Nyenyec Autonóm terület központja Szalehard, Budapesttől mintegy 6.000 km-re fekszik. Idén első ízben érkezett Budapestre hivatalos kulturális delegáció Szalehardból. A Ruszisztikai Kabinetbe számos tárgyi és szellemi ajándékkal érkeztek a vendégek. A legnagyobb meglepetést a rénszarvasbőrből készült népviseleti ruhák és a hagyományos dobok okozták, a leghosszabbat pedig a "Fehér zuzmó" című, 2014-ben készült játékfilm, ami a világ első, a jamali félszigeten, nyenyec színészekkel, nyenyec kortárs irodalmi alkotásokat feldolgozó játékfilmje.

Az Orosz Kulturális Központ új oktatási igazgatója a Ruszisztikai Kabinetben

2017 márciusától új munkatárs felel az Orosz Kulturális Központ oktatási programjaiért. 2017 április 24-én Alina Urzbekova Irina Oszipova egyetemi docens társaságában ellátogatott az ELTE Ruszisztikai Központjába.

Szvák Gyula professzor, a Ruszisztikai Központ vezetője és Gyimesi Zsuzsanna, a Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Könyvtár vezetője fogadta a vendégeket.

Rövid időn belül kiderült, hogy nemcsak Budapesten és Moszkvában, hanem Jekatyerinburgban és Lengyelországban is vannak közös ismerősök. Alina Urzbekova korábban mesterkurzusokat tartott az Urali Föderatív Egyetemen (Jekatyerinburg), ahol éppen ezekben a napokban rövid tanulmányúton voltak a ruszisztika mesterszakos hallgatók és doktoranduszok. Továbbá Alina Urzbekova a lengyelországi ruszisztika egyik jeles képviselőjénél, Helena Plesznél volt aspiráns, akivel a Ruszisztikai Központ hallgatói és munkatársai szinte minden évben találkoznak Várnában a hagyományos nyári egyetemen, illetve a Russkij Mir Alapítvány által szervezett őszi diákfesztiválokon. Milyen kicsi a világ!

Trefortosok a Ruszisztikai Kabinetben

2017. április 25-én délután az ELTE Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium 12. osztályos orosz-faktosai a Ruszisztikai Kabinetben búcsúztak gimnáziumi orosz tanulóyaiktól.

A Trefort Ágoston Gyakorló Gimnázium évek óta kitűnő orosz tudású diákokat nevel. Domokos Katalin tanárnő orosz-faktosai minden évben élvonalban végeznek az orosz OKTV-n.

A mostani végzősök számára véget értek a gimnáziumi évek, elkezdődött az érettség. Domokos Katalin tanárnő házon kívül, színes környezetben - a Ruszisztikai Kabinetben - tartotta meg az utolsó előtti foglalkozást, így perspektívákat is megcsillantott a fiatalok előtt. Akár egyetemistaként, akár egyszerű érdeklődőként a jövőben is rendszeresen jöhetnek a kabinetbe, ha érintkezni akarnak az orosz kultúra és történelem egy-egy szejelével.

Vendégelőadók

Hadifoglyok és helyi lakosok viszonya az I. világháborúban Szibériában

Lena Radauer, a Freiburgi Egyetem történész doktorandusza harmadszor tartott előadást a ruszisztika mesterszakon.

Lena Radauer kutatási témája az első világháború, szűkebb értelemben a hadifoglyok élete Szibériában, még szűkebb értelemben a hadifoglyok és a helyi lakosság kapcsolata a mindennapokban, még szűkebb értelemben a hadifogly művészek élete és kibontakozási lehetőségei. Sőt, egy éve már kifejezetten a magyar származású hadifogly művészek életútját is kutatja Lena, ezért "ragadt" Budapesten.

Lena Radauer az elmúlt években hosszú hónapokat töltött Vlagyivosztokban, Novoszibirszkben és más szibériai városokban, ahol olyan kéziratokat (leveleket, naplót, füzeteket, házi albumokat) lapozgatott a városi könyvtárakban, amik csak akkor lettek kézbe véve, amikor átkerültek a hadifogly táborokból a helyi könyvtárak raktárába. Izgalmas terep! És izgalmasan tud róla beszélni Lena Radauer.

Rácz András előadása a Ruszisztikai Kabinetben

2017. március 8-án Rácz András külügyi szakértő átfogó előadást tartott a Ruszisztikai Központban Oroszország külpolitikájáról.

Először felvázolta az orosz külpolitika fő irányvonalainak változásait az 1980-as évek közepétől napjainkig, majd kitért az aktuális helyzet, különös tekintettel a magyar–orosz kapcsolatok részletes, elemző ismertetésére. Az előadás élénk érdeklődést váltott ki, számtalan kérdést generált a hallgatóságban, így izgalmas beszélgetéssel zárult a rendezvény.

Gilyán György nagykövet a Ruszisztikai Kabinetben

Gilyán György, a Magyar Köztársaság korábbi moszkvai nagykövete előadást tartott Oroszország és a Balkán külpolitikai kapcsolatrendszeréről a Ruszisztikai Kabinetben 2017. április 19-én. Mindig megtiszteltetés, ha külügyi elemzők, nagykövetek, politológusok jönnek a tanszékre megosztani velünk gondolataikat, ugyanis így közvetlen forrásból, hitelesen hallhatunk a legújabb fejleményekről. Nem volt ez másként most sem.

Homo Sovieticus

2017. május 17-én 10 órától Julia Ruzsina, az Urali Föderatív Egyetem történész docense nagy sikerű előadást tartott a szovjet emberek mindennapjairól az 1950-es-1970-es években.

Julia Ruzsina beszélt arról, hogy a szovjet értelmiség min gondolkodott, mit olvasott, mit nézett, hová járt a 20. század derekán. A történész fotókkal, hanganyaggal és videó felvételekkel illusztrálta izgalmas, tartalmas és személyes tapasztalatokból hitelesen táplálkozó előadását.

Sztereotípiák és népi diplomácia - előadás a Ruszisztikai kabinetben

Szeptember 28-án a ruszisztikai kabinetben Novikova Anasztaszija, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem nemzetközi kapcsolatok MA szakos hallgatója tartott előadást, aki az oroszországi Szaranszkból származik és a Ruszisztikai központban töltötte gyakorlatát. Anasztaszija beszámolt kutatásáról, mely az európaiakban az oroszokról élő képről szól, továbbá rögtönzött véleménykutatást is tartott a kutatás módszerét alkalmazva.

Stier Gábor látogatása a Ruszisztikai Kabinetben

Részlet Kubik Zsombor, mesterszakos hallgatónk beszámolójából: „2017. október 25-én Stier Gábor, a Magyar Nemzet főmunkatársa, korábbi külpolitikai rovatvezetője tett látogatást a Ruszisztikai Kabinetben, ahol az első- és másodéves ruszisztika mesterszakos hallgatókkal beszélgetett többek között arról, hogy milyen manapság Oroszország-szakértőnek lenni, s hogyan néz ki egy újságíró heti rutinja.

A beszélgetés elején Stier Gábor elmesélte a hallgatóknak, hogy mennyire kalandos, sőt néhol viszontagságos úton jutott el az újságírás szakmájához és a Magyar Nemzethez...

A Magyar Nemzet főmunkatársa a napjainkat érintő külpolitikai kérdésekről is beszélt... Stier Gábor a beszélgetést megelőzően néhány nappal érkezett vissza Magyarországra Szocsiából, így a mesterszakos hallgatók első kézből, elsőrangú forrásból értesülhettek az idén Szocsiban megrendezett Világifjúsági és Diáktalálkozó oroszországi és külföldi fogadtatásáról. Különösen élvezetes volt a beszámoló, mivel a mesterszak egyik diákja is részt vett a VIF-en, így összehasonlíthatták Stier Gáborral a kint tapasztaltakat, a hallgatóság örömeire...

Stier Gábor látogatása kiemelkedően tanulságos lehet a ruszisztika mesterszakos hallgatók számára, mivel tapasztalt, széles körben elismert Oroszország-szakértő tanácsaival gazdagodtak...”

A nemzeti önmeghatározás az orosz irodalomban

2017. november 15-én 10 órakor Julija Matvejeva irodalmár professzor (URFU, Jekatyerinburg) előadást tartott "A nemzeti önmeghatározás változatai/változásai az orosz irodalomban" címmel, orosz nyelven, a Ruszisztikai Központban.

Ulickaja-kerekasztal

Részlet Lénárt Lejla, mesterszakos hallgatónk beszámolójából: „2017. november 15-én a Ruszisztika Központ vendégként köszönthette Gilbert Editet a Pécsi Tudományegyetemről és Goretity Józsefet a Debreceni Tudományegyetemről, akik nem csak jelentős irodalomtörténészek, hanem sikeres műfordítók is.

A kerekasztal beszélgetés központi témája Ljudmila Ulickaja legutóbbi műve, a Jákob lajtorjája volt, amelyet Goretity József fordított magyar nyelvre. A beszélgetés elején betekintést nyerhettünk a műfordítás nehézségeibe... Úgy gondolom, mindkét kutatóról elmondható, hogy egyszerre tisztelői és kritikusai Ulickaja munkáinak, hiszen elfogultság nélkül nyilatkoztak az íróról olyan műveiről is, amelyekben még nem találta meg a saját „hangját”...

Felmerült a kérdés, hogy autobiográfia műről van-e szó? Hiszen köztudott, hogy az író saját nagyszüleinek naplóbejegyzéseit és levelezését használta fel kisebb-nagyobb módosításokkal, valamint tudjuk azt is, hogy Ulickaja és a főszereplő Nora sorsa között sok a párhuzam: például a színház mint szakmai közeg, vagy a kapcsolat hiánya a nagyszülőkkel. Azonban hiába minden egybeesés, nem beszélhetünk kizárólagosan autobiográfiai műről, „hiszen amint egy író beleírja a tényeket a műbe, az azonnal fikciósá válik”- ahogy Goretity József fogalmazott.

Véleményem szerint szerencsésnek mondhatjuk magunkat, hogy a kerekasztal beszélgetés során szakmabeliek véleményével ismerkedhettünk meg, beszélgethettünk velük – úgy gondolom, ez mindenkire inspirálóan hatott.”

A szentpétervári Zenés Komédia Színház Budapestén

2017 december közepén Budapesten vendégszerepelt a szentpétervári Zenés Komédia Színház. A fogadó intézmény a Budapesti Operettszínház volt. A partnerkapcsolat kialakításának és 10 éves működtetésének know-how-járól Pavelka Sára kulturális menedzser beszélt a ruszisztika mesterszakosoknak.

Pavelka Sára a két színház együttműködésének minden szintjét profin ismeri, a közös előadás kiválasztásától egészen a vámudvaron dekkoló díszletek kiszabadításáig. Kompetensen és izgalmasan beszélt a munka különböző fázisairól, nehézségeiről és örömeiről. Vázolta annak a lehetőségét, hogyan tudnának a ruszisztika mesterszakos hallgatók gyakornokként bekapcsolódni a kulturális szervező-tervező munkába. Mindez pedig történt 2017. november 29-én 10 órakor a Ruszisztikai Módszertani Kabinetben.

Szabadság-szobortól Szabadság-szoborig

Részlet Varga Liza, mesterszakos hallgatónk beszámolójából: „2017. december 6-án Barta Szilvia és Szenyán László érdekes előadást tartott a Ruszisztikai Kabinetben, amelynek témája egy valóságshow alapú útiterv bemutatása volt, Budapesttől New Yorkig tart és keresztülvezet Oroszországon.

Szenyán Lászlónak, a projektgazdának 12 évvel ezelőtt támadt egy ötlete, ami most jutott el a megvalósulás fázisába. Az ötlet az, hogy a budapesti Szabadság-szobortól autóval eljuszanak a New-Yorki Szabadság-szoborhoz. Ez 28.000 km-t jelent, az esetleges kerülő utakat is beleszámolva 35.000 km. Szibérián át, a Bering-szoroson keresztül a jég felszínén kelnek át Amerikába... Az utazás fő célja a magyar kulturális gyökerek földrajzi ívének bejárása és az ismeretterjesztés. Az út nagy részét extrém körülmények között fogják megtenni, esetenként -50 °C átlaghőmérsékletben, és olyan helyeken át, ahol még közút sincsen... Az útról saját gyártású műsor készül, melynek egy kereskedelmi tv-csatorna lesz a média-partnere...

A roadshow 2018. december 6-án indul és 2019. március 15-én ér véget a tervek szerint.”

Találkozások a Russkiy Mir Alapítvánnyal

A Russkiy Mir Alapítvány delegációja a Ruszisztikai Kabinetben

2017. április 27-én a Russkiy Mir Alapítvány három fős delegációja meglátogatta a Ruszisztikai Módszertani Kabinetet. A delegációt Szergej Shurigin vezette, a Russkiy Mir Alapítvány helyettes ügyvezető igazgatója.

A delegációt Szvák Gyula professor és Gyimesi Zsuzsanna fogadta. A vendégek megismerkedtek a központ 2016-os tevékenységét dokumentáló fényképes beszámolóval és a 2017-ben eddig lezajlott programok online krónikájával.

Szvák Gyula professor megfogalmazta, hogy az elmúlt másfél évben a Ruszisztikai Kabinet tevékenysége színesedett és jelentőségtelesebb lett.

Minden tevékenységi szegmensben kifejezetten a kulturális és történeti aspektusok kapnak hangsúlyt. A központ az orosz kultúra iránti érzékenység és fogékonyság oázisaként funkcionál, látogatottsága folyamatosan nő.

A moszkvai delegáció látogatása jó hangulatban zajlott és a kölcsönös megelégedettség érzését hagyta maga után.

A Russkiy Mir Alapítvány 10 éves lett

2017. június 21-én ünnepelte fennállásának 10. évfordulóját a Russkiy Mir Alapítvány. A nagyszabású moszkvai ünnepségen a budapesti orosz központ kiemelt figyelmet kapott.

Az ELTE Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Központ lett 2009-ben az első kelet-közép-európai központ, aminek létrejöttét a Russkiy Mir Alapítvány támogatta. Tíz év alatt több mint 140 helyen nyíltak meg hasonló orosz kabinetek a világ minden szegletében. Ezek közül tíz központ videó üzenete került bemutatásra a tíz éves jubileumi ünnepségen Moszkvában, köztük a miénk is.

Rádióriport is készült a Ruszisztikai Kabinet vezetőjével és Gáspár Roland ruszisztika szakos doktorandusszal, amit az interneten meg lehet hallgatni.

Mesterszakos diákok Várnában

Zolnai Dóra orosz mesterszakos hallgató beszámolót írt a Russkiy Mir Alapítvány által szervezett IX. Várnai Nemzetközi Nyári Iskoláról, „Élményekkel teli hátizsák” címen. Íme:

„Manapság a sokféle igény miatt nehezen mondjuk azt valamire, hogy igazán jó. Én mégis azt mondhatom, hogy egy tökéletes hetet töltöttünk Bulgáriában, a IX. Nemzetközi Nyári Egyetemen. Várnában kiváló szervezéssel, hasznos előadásokkal és szebbnél szebb helyekkel találkoztunk.

A magyar csapat francia drabséval és néhány csárdás lépéssel felszerelve érkezett meg a Fekete-tenger partjára. Vittük magunkkal kíváncsiságunkat, érdeklődésünket, na meg persze virtuális hungarikumunkat, a prezit is.

A színes programoknak köszönhetően felfedezhettük Várna megannyi arcát: megnézhattuk az egyetemet, a színház épületét, a sétálóutcát, a tengerpartot. Az élményeket a professzorokkal, tanárokkal, szervezőkkel, más diákokkal együtt éltük át. Nevettünk, táncoltunk, még flashmoboztunk is.

Már Budapesten, a fotókat és a Bulgáriából hozott képeslapot nézegetve, szinte mindegyik képről eszembe jut egy-egy élmény. Számomra ezt jelentette a Várnai Nyári Egyetem: élményeket. Természetesen, a képeslap mellett ott van a bizonyítvány is.”

Ruszsztikai Napok (május 9.-11.)

Dalok, filmek, fotók, karikatúrák, könyvek, ikonok, matrjoska-paraván, vetélkedők, előadások, felirat-vadászat, kvász, konfétka – ezek voltak a VIII. Ruszsztikai Napok kulcsszavai.

Az időjárás kegyes volt, ha nem is fényes, a hangulat – pazar, az érdeklődés – óriási, az intellektuális hozadék – izgalmas, a feltöltődés – garantált. A szervezők nem csak elégedettek voltak, hanem maguk is kitűnően érezték magukat. Ez igazán jó fokmérője az eredményességnek.

A három napos programsorozat legelbűvölőbb pillanatait Für Veronika tanár szakos hallgatónak köszönhetjük, aki gitárlele kísérettel, csodálatos hangon, átszellemülten énekelte kedvenc orosz dalait. A szép hangzás és a szép előadó harmóniáját eleinte arctalanul hallgatta három farostlemezre pingált matrjoska, majd mosolygó arcok kezdték megeleveníteni a figurákat. Született is sok jó fénykép!

A Ruszsztika standján szolgálatot teljesítő mesterszakosok és doktoranduszok nagyon különböző sapkában, mégis felismerhetően összetartozva minden járókelőt teszthelyzetbe hoztak és senki nem bánta meg, mert végül kapott egy finom konfétkát – vagy jutalmul, vagy vigaszdíjként. Így telt el a kedd.

Szerdán izgalmas előadások várták az érdeklődőket. Először Julia Ruszina, a jekatyerinburgi Urali Föderatív Egyetem történésze tartott mozgalmas és látványos előadást arról, hogy a XX. század folyamán a szovjet játékfilmekből milyen (változó) kép rajzolódik ki az 1917-es eseményekről.

A második előadás technikai változatosságot is hozott, ugyanis Székely Árpád, a Magyar Köztársaság korábbi moszkvai nagykövete Skype-on jelentkezett be a Ruszisztikai Kabinet-be és érdekes előadást tartott az orosz energiapolitikáról – közvetlenül Moszkvából. A harmadik előadás két, látszólag antagonisztikus világnézet közötti érintkezési pontokra világított rá: Ruzsa György professor emeritus az orosz ikonfestés hagyományai és az orosz avantgárd festészet első generációjának alkotásai közötti párhuzamokat mutatott be izgalmas és gazdagon illusztrált előadásban.

Csütörtökön folytatódott a tudományos-ismeretterjesztő előadások sora. Filmtörténet és művészettörténet után irodalomtörténet került terítékre, pontosabban nem a múlt, hanem a jelen orosz szépirodalma. Julia Matvejeva, a jekatyerinburgi Urali Föderatív Egyetem irodalmár professzora a kortárs orosz irodalom négy kiemelkedő, az Uralhoz köthető szereplőjéről beszélt, akiken keresztül a líra, az epika, a dráma és a publicisztika világába nyert bepillantást a hallgatóság.

A következő program, látszólag a leg-súlyosabb, könnyedebb hangvételt ütött meg. Szvák Gyula és Krausz Tamás professzorok anekdoták sorával ecsetelte, hogyan született meg az „Oroszország története” című nagy-monográfia éppen húsz évvel ezelőtt. Szinte hihetetlen, hogy a terv megszületése és a nyomdából való kikerülés között mindössze egyetlen év telt el, pedig négy társszerző eredeti monografikus írásának kellett megszületni, összecsiszolódni, csaknem 700 oldal terjedelemben. Érdekes volt eljátszani a gondolattal, hogy eljött-e az ideje egy új Oroszország-történet megírásának és vajon lenne-e olyan szerzőgárda, aki vállalkozna egy ilyen komplex feladatra.

A kerekasztal beszélgetést még könnyedebb műfaj követte. 1917-es orosz satirikus hetilapok cím- és hátlap karikatúrái szórakoztatták és serkentették elmélkedésre a látogatókat a Fortocska Galériában. A megnyitó résztvevői maguk címkézték fel a 32 kiállított illusztrációt. Aki megtalálta Lenint Piroskának álcázva, jutalmat is kapott.

A VIII. Ruszisztikai Napok záróakordja egy 2011-es orosz filmvígjáték lett, a „Nem adekvát emberek”. A filmbeli konfliktus gerincét többgenerációs ellentétek alkotják, ami kamasz fiatalok és szüleik közt feszül, no meg azok közt, akik köztük állnak.

A statisztikák hol jól mutatnak, hol nem. Az idei Ruszisztikai Napok esetében az első változat érvényes. Május 9-11. között mintegy 120-150 ember szentelt több-kevesebb figyelmet a hazai ruszisztikának. Ez óriási eredmény nekünk. Már most kedvünk van tervezgetni a jövő évi programokat.

„Az orosz kultúra nyári csemegéi”

2017. július 31-én lezárult „Az orosz kultúra nyári csemegéi” című programsorozat a Ruszisztikai Kabinetben, első sorban azért, mert az egyetem épülete augusztusra bezárja kapuit. Mozi-, múzeum-, hangverseny- és kézműves élményt kínált a Ruszisztikai Központ ezen a nyáron az orosz csemegékre vágyóknak.

Április 10-én „Az első ideje” című orosz kalandfilmet vetítettük. Az úrutazás a világ összes országának filmkészítőit izgatja. 2017 áprilisában az orosz filmvilág újra nagyszabású filmmel jelentkezett ebben a témában. (2013-ban Gagarinról készült egy játékfilm.) "Az első ideje" című film sztorija valós történeten alapul: Alekszej Leonov és Pavel Beljajev úrutazásáról szól, amelynek során először lépett ki ember a világűrbe. A film a közönség soraiban osztatlan sikert aratott.

Április 17-én az Ermitázsba tettünk virtuális túrát Vlagyimir Ptacsenko 2004-es dokumentumfilmje segítségével.

- Április 24-én szabad ég alatt kokosnyikot készítettünk a kézműveskedést kedvelők örömeire. Nem is olyan nehéz kokosnyikot, azaz orosz pártát készíteni, pedig milyen szép. A Ruszisztikai Kabinet kihelyezett nyári programján kisebbek és nagyobbak közösen készíthettek maguknak orosz női fejdíszet.

Április 31-én pedig koncert-különlegességgel zártuk a sort: Szvjatoszlav Richter legendás, 1989-es londoni koncertjét néztük meg felvételtől, ami azért is különlegesség, mert Szvjatoszlav Richter nagyon kevésszer engedte meg, hogy filmre vegyék koncertezés közben. Reméljük, mindenki talált kedvére való csemegét a júliusi kínálatban!

Kutatók Éjszakája

(szeptember 29.)

Magával ragadó volt a Bábeli Október áramlása szeptember 29-én az ELTE BTK Ruszisztikai Központban. Igari Léna, mesterszakos hallgatónk beszámolója:

„Felpezsdült az élet szeptember utolsó péntek estéjén a Ruszisztikai Központban és a Fortocska Galéria területén, hiszen a filmvetítéssel kezdődő és gitárlelés dalolással véget érő Kutatók Éjszakájához kapcsolódó rendezvény újra sok embert vonzott. A Bábeli Október az 1917-es orosz forradalom századik évfordulójának állított emléket tematikus előadásokkal és mindenek előtt Jancsó Miklósnak a vele készült utolsó filmfelvételek levetítésével.

A rendezvényre nem csak az érdekes és színes előadások miatt érte meg ellátogatni, hiszen meglepetésként részesei lehettünk a nyomdából frissen érkezett Kemény László kötet bemutatójának (Ruszisztikai Könyvek XLIII.), aki elmondta, hogyan lett a Szovjetunióból újra Oroszország. A tanszéken rendezett zseb vásár pont úgy nézett ki, mint az említett műben megidézett időszak, - amikor az aluljáró mellett a bábuskák árultak mindent, ami otthon nem volt épp létszükséglet -, itt a kirakodásból a néhai Népszabadság 1988-as lapjával megspékelt egyháztörténeti írás mellett más kincsekre is lehetett bukkanni.

Természetesen mindig elmaradhatatlanok kellék a szamovár teával, népszerű volt a kvász és a pirog is. A Galérián annak a rövid kegyelmi pillanatnak az alkotásait nézhetjük meg, amikor az orosz szatíra remekei cenzúra nélkül kerülhettek a lapok címlapjára, a rendezvényt pedig Für Veronika zárta orosz dalok éneklésével.

A telített program nem hagyott hiányérzetet a látogatóban, hiszen egyetlen érzékünket sem hagyta érintetlenül.”

Csillagosok, katonák

Szabó Ákos, mesterszakos hallgatónk beszámolója: „Szvák Gyula tanár úr "Csillagosok, katonák" (In memoriam Jancsó M.) címmel meghirdetett előadása rögtön egy meglepetéssel kezdődött a Kutatók Éjszakáján.

Akkora meglepetés volt ez, hogy még a jelenlévő oktatók, résztvevők számára sem volt ismert, hogy az előadás egyik lényegi része tulajdonképpen egy könyvbemutató lesz. Kemény László, a Ruszisztikai Központ rendszeres meghívott előadója „A Szovjetunióból a 21. század Oroszországáig” című könyvét Svzák tanár úr méltatta. Mint hangsúlyozta, a bemutatót azért is nem hirdették meg előre mint programot a Kutatók éjszakáján, mert nem lehetett tudni, hogy a nyomdai munkálatok elkészülnek-e időben. Ezt követően maga a szerző fő sarokpontot emelt ki a könyvével kapcsolatban... A könyvbemutatót követően a programként meghirdetett kisfilmet nézhettük meg, amely egyben Jancsó Miklós utolsó nyilvános szereplése volt. A 20. század egyik legjelentősebb magyar filmrendezője ugyanis még életében átvehette a Magyar-Orosz Baráti Társaság által odaítélt Szent-Györgyi díjat Svzák Gyulától. Az ekkor már súlyosan beteg rendező számára nagy megtiszteltetést jelentett a kitüntetés átvétele. Az eseményen Mundruczó Kornél, napjaink jelentős fiatal rendezője is jelen volt, aki Jancsó Miklós munkásságával kapcsolatban az alábbi két szót tartotta a legfontosabbnak mint ars poetica: Ne félj! Számára nagy inspirációt jelentettek a rendező filmjei, ugyanis ő mert és tudott a filmjeivel hatni a nézőkre. Jancsó Miklós a díjátadás után 2 hónappal, 93 évesen elhunyt.”

Vértelen forradalom véres eseményei

Koncsol András, mesterszakos hallgatónk beszámolója: „A Kutatók Éjszakája alkalmából a Ruszisztikai Központban megrendezett előadássorozaton többek között Filippov Szergej előadása hangzott el az 1917-es forradalmak februári-márciusi eseményeiről, „Vértelen forradalom véres eseményei” címmel.

1917 februárjában a sztrájkokból erőszakos megmozdulásokba torkolló eseményekről tiszta képet kaptunk. Többek között arról, hogy az a tévképzet, miszerint a forradalmat vértelenül végig lehet vinni, már az események elején megbukott, amit ez az előadás remekül szemléltetett. A Kerenszkij, vagy az eszerek által hitt irányítás valójában egy spontán szerveződő, elégedetlenségből táplálkozó megmozdulás-sorozat volt.

A sok korabeli képpel, illusztrációval ellátott prezentációban Filippov Szergej bemutatta, hogy a korabeli sajtó és a szóbeszéd nem reálisan láttatta az eseményeket. A fényképek, amik megjelentek az előadás diasorán nem életszerűen, hanem gyanúsán tökéletesre vannak beállítva, vagyis inkább a sajtónak készültek, semmint reális képet mutattak volna az eseményekről.

Az előadás sok izgalmas történést mutatott be a katonaság és a rendőrség közti összecsapásoktól kezdve az épületromboláson és nyilvános koncoláson át a női erőszakig, megspékelve egy „tetőre felhelyezett Maxim-géppuskával” – persze csak az előadásban – és rengeteg humorral, közvetlenséggel. És habár a forradalom nem is, de az előadás vértelen volt.”

Forradalom és történelmi emlékezet

Szabó Viktor másodéves doktoranduszhallgató a Ruszisztikai Központban idén megszervezett Kutatók Éjszakáján a címben említett témában tartott érdekes és maradandó prezentációt.

Részletek Vigóczki Máté, ruszisztika mesterszakos hallgatónk beszámolójából:

„ Szabó Viktor előadásában, leendő szakértőhöz illően, az első hallásra csupán elméleti témát nem csak érdekesen, de kézzelfogható és szemmel látható gyakorlati példákon át mutatta be. Röviden: az 1917-es eseményeket követően mely történelmi személyiségek lettek kijelölve arra, hogy szobrot, emlékművet állítsanak nekik a szovjet államban, kiket emeljenek olyan erkölcsi magasságba, hogy az utókor méltán emlegesse a nevüket (és természetesen az új hatalmat is)?

Az ominózus lista, melyet a Közoktatásügyi Népbiztosság Képzőművészeti Osztálya állított össze 1918 nyarán, egy fontos áprilisi dekrétum után született meg, amelyben a cárok és kiszolgálóik tiszteletére állított emlékművek lebontásáról és az oroszországi szocialista forradalom emlékmű terveiről hoztak határozatot...

A téma azért rendkívül fontos, mert ekkor kezdődött el annak az új kultusznak a kiépítése, amelyben a legfőbb szerepet Marx és Engels kapta. Ugyanakkor meg kell jegyezni, hogy a bolsevik hatalom, mint több más esetben is, csak nehézkesen tudta elindítani a változtatásokat. Hiába volt elvárás az új alkotások elkészítése esetén a „demokratikus”, azaz szinte mindenki előtt nyitva álló részvétel, a megvalósulásra kerülő tervek számos esetben silány minőségű alkotásokat eredményeztek, amelyek egyáltalán nem sugároztak tekintélyt és tiszteletet. A kultúra evolúciója azonban hamar eltüntette ezeket a rügyeket, a végeredmény pedig a szocialista realista művészetre jellemző forradalmiság és a proletariátus élharcosainak és művészeinek felülreprezentálása lett. A múltat ezáltal ugyan nem sikerült végképp eltörölni, de a történelemnek az új ideológia szempontjait figyelembe vevő átértelmezése, újrapozicionálása kezdetét vette.”

Az orosz forradalom visszhangja a korabeli magyar sajtóban

Részletek Kubik Zsombor, mesterszakos hallgatónk beszámolójából:

„A Bábeli Október áradása programsorozat keretein belül prezentálta előadását a Ruszisztikai Központban Farkas Ádám másodéves doktorandusz hallgató. A szép számban összegyűlt hallgatóság az 1917-es orosz forradalom magyarországi sajtóvisszhangjába kapott betekintést az Est című napilap cikkei feldolgozásának segítségével.

Az Est meghatározó szerepet töltött be a magyar sajtóban, nagyon népszerű volt, számos rendszeres olvasóval rendelkezett, a világháború idején a csúcspéldányszám elérte a félmilliót is. A lap került az unalmas, sablonos témákat, egyhasábos vezércikkeket közölt le. A szerkesztőségben folyamatosan arra törekedtek, hogy a középpontba nagy szenzáció kerüljön. Fontos megjegyezni, hogy a lap politikai pártoktól független volt, a világháború során a hivatalos álláspontot képviselte.

1917 márciusa során az Estben olyan cikkek jelennek meg, mi szerint az oroszországi forradalom a nép számára nagyon is kedvező folyamat. Az újság üdvözölte az oroszországi megmozdulásokat, azonban megjegyezte, hogy a forradalom az angolok műve lehetett, ők mozgatták a szálakat a háttérből, s a forradalom az angol érdekeket szolgálta. Ez a megállapítás az elfogadott „angol ellenségképnek” tudható be.

...Március végén már arról cikkeznek, hogy Oroszország a legszabadabb ország, a lelkekben tavasz van. Az Est nyíltan kiáll a szocialisták mellett.

A fordulópont 1917. április 18. és 21. közt következett be, mely időszakban az Est három olyan vezércikket jelentetett meg, mely már a háború végét és a békét várta. Megváltozott a hangnem, túlzó, szenzációhajhász stílusban jelentek meg az ominózus cikkek... A fiatal doktorandusz rávilágított arra, hogy a napilap ezzel az olvasókat egyrészt informálta, másrészt kiszolgálta, hiszen az 1917. tavaszára megváltozott a közhangulat, kimerült a hátszín, az emberek nem kértek többet a háborúból, az ilyen hangvételi cikkek pedig volt kereslet.

Áprilistól novemberig egyfajta szimpátia hatotta át az Est cikkeit a munkásokkal és a szocialistákkal szemben. Megírták, hogy kiadták az orosz munkások manifesztumát, s az oroszok kiáltása a legszebb a világon. Júniustól kezdve lett az üldözött, bujdosó Lenin népszerű az Estben. Az újságban egyre gyakrabban olvasni Kerenszkij rémuralmáról.

Novemberben a nagy októberi szocialista forradalomról superlatívuszokban írt a napilap, Lenin és Trockij alakja úgy jelent meg, mint Dantoné és Robespierre. Lenint úgy jellemezték, mint egy vérbeli orosz embert, s sokkal inkább, mint filozófus jelent meg, s nem, mint politikus.

...Farkas Ádám előadását azzal zárta, hogy Móricz Zsigmond maga is elismerte azt, hogy a lap szerkesztője, Miklós Andor „szerkesztő zseni” volt, egy kivételes tehetséggel megáldott ember. Miklós mindig ráértett arra, hogy mi kell az embereknek, miről szeretnének olvasni, s e szerint állította össze a lapot.”

1917-ről 1917-ből – Kortárs képes krónika a korszellemről

Nun Barbara, mesterszakos hallgatónk beszámolója Gyimesi Zsuzsanna előadásáról:

„Gyimesi Zsuzsanna tanárnő prezentációjának címe „1917-ről 1917-ből...” volt, az év májusában megnyílt szenzációs kiállításra utalva.

És miről is esett szó? A humorról, mely minden helyzetben utat talál magának, melyet a hatalom hiába próbál megzabolázni, mert ilyenkor a humor vagy megszűnik humoros lenni, vagy furmányos módon mégis kicselezi az éppen aktuális cenzúrát. Szóval a humorról, pontosabban az 1917 májusa és decembere között, Péterváron megjelent satirikus hetilapokról volt szó. Ebben a rövid időszakban még a korábbi cári cenzúra is megszűnt, az új hatalomé pedig nem jelent meg – a szerkesztők világnézete szabad kifejezést nyerhetett a kiadványok lapjain. Visszatérő, népszerű téma volt a háború, II. Miklós lemondása, Lenin visszatérése az emigrációból vagy az Ideiglenes Kormány. Egyszóval virágzott a satirikus újságok piaca – az orosz emberek lelkesen vásárolták a Gombát, Pokoli Postát, Szitakötőt, Szöget, Pacsirtát, Vadócot... hogy csak néhány kiadványt említsünk.

Gyimesi Zsuzsanna tanárnő hét hetilapot választott ki közülük, melyeknek címlapjait, színes magyarázatokkal fűszerezve, ki is vetítette a közönségnek. Miért éppen ezt a hetet? Mi köti össze őket? Ezek a lapok mind a kor értelmiségi rétegét szólították meg, a karikatúráik megértéséhez komoly műveltségi apparátust kellett mozgósítani, mivel bővelkedtek az irodalmi és politikai utalásokban. Bár különböző társadalmi-politikai meggyőződéssel készítették őket, közös volt bennük a felszabadultság. Ráadásul a folyamatosan változó hangulatnak, kornak is mind pontos lenyomatai. És nem csak pontos, de rendkívül igényes, magas művészi szinten megformált lenyomatai. Az Эшадфор expresszionista rajzaival tűnt ki, olykor pedig középkori fametszeteket imitáltak a képei, némi apokaliptikus hangulattal.

A Барабан igényes rajzai a szecessziós rajzművészet kitűnő példái, míg a Лукоморье oldalain a hagyományosabb esztétikát megtestesítő képekre bukkanhatunk. Érdekeség, hogy ez utóbbi hetilap egyik címlapját maga Natalja Goncsarova tervezte, a XX. század egyik legelismerettebb orosz festője.

A kivetítőn pergő képeket a közönség derűltséggel vegyes elismeréssel fogadta. ... biztos vagyok benne, hogy a hólapátoló cár, a Piroskának álcázott Lenin és a satírral elmélyült eszmecserét folytató Oroszország többünkben maradandó élményt hagyott.”

Szaniszló Orsolya előadása Szofja Vlagyimirovna Panyináról

Részletek Börcsök Marianna, mesterszakos hallgatónk beszámolójából a Kutatók Éjszakáján elhangzott érdekes előadásról:

„Szofja Vlagyimirovna Panyina a 20. század elején filantróp tevékenységének köszönhetően nagy népszerűségnek örvendő grófnő volt. Legelismertebb munkája a Ligovszkij Népház volt, ami a kulturális, közművelési tevékenységén túl a munkásosztály és a szocialista csoportosulások találkozóhelyévé vált. Panyina saját vagyonából tartotta fent a közösségi házat, amely nemcsak felnőttek, de gyermekek tanítására és szórakoztatására is alkalmas volt...

A háború és a forradalom hatására Panyina politizálásra adta a fejét. Csatlakozott a Kadet Párthoz, mivel a szocialisták tevékenységét „őrültségnek” tartotta... A szovjet hatalomátvétel küszöbén, az Ideiglenes Kormány elrendelte a minisztériumok pénzalapjainak biztonságba helyezését, emiatt Panyina rendelkezett az Oktatási Minisztérium valuta és készpénz készletének külföldre történő menekítéséről. Válaszul, a bolsevik part oktatásügyi népbiztos-helyettese feljelentette a 93 ezer rubel ellopásának vádjával. Az ügy kivizsgálására nyomozóbizottságot hoztak létre, Panyinát letartóztatták, előzetesbe helyezték, és a pénz visszaszolgáltatását követelték tőle...

A forradalmi ítélszék első pere volt az övé, amely a francia forradalmi ítélszék mintájára alakult meg, és ahol a tárgyalást vezetőik közül 7-ből, 6-an a bolsevik part tagjai voltak. Panyinát bűnösnek találták és az ítélet szerint mindaddig börtönben kellett maradnia, amíg vissza nem fizeti az elsikkasztott pénzt. Panyina csak néhány napig maradt börtönben, mert barátai és támogatói kifizették helyette a követelt összeget. Az antibolsevik körökben hatalmas sikernek számított a per szokatlanul enyhe végkimenetele, egyes újságok szerint az ítélszék félt a tárgyaláson megjelent Panyinát támogató többség reakciójától, de a bolsevik vezetéssel sem akartak szembeállni...”

Nemi szerepek Oroszországban 1917 után

Lénárt Lejla mesterszakos hallgató beszámolója Gyóni Gábor előadásáról a Kutatók Éjszakáján a Ruszisztikai Központban:

„Számomra nagyon érdekesnek bizonyult az előadás, hiszen olyan információkat tudhattam meg, amelyek az 1917-es forradalommal kapcsolatban nem igazán vannak köztudatban, s rájöttem arra, hogy ez a forradalom nem csak a bolsevik hatalom átvételéről szólt, hanem sokkal többoldalú, mint ahogyan azt az emberek gondolják.

A bolsevik hatalomátvétel után felszínre került számos társadalmi és mentalitásbeli probléma és annak elkerülhetetlen volt ezek újragondolása. Elsőként került megvitatásra a női emancipáció kérdése, hiszen a nők nagyon aktív szerepet játszottak a forradalomban, nem értettek egyet a „konyhai rabsággal”, se ennek megfelelően számos plakát is készült, egyet nem értésük megmutatásaképpen. Kezdetekben a szabadságukat nehéz volt megvalósítani, elsősorban az országban élő muszlim lakosság miatt. Ezen felül igyekeztek véget vetni a burzsoáziára jellemző prüdériának és a szexuális felvilágosulatlanságnak.

Nem köztudott az 1917-es forradalommal kapcsolatban - hiszen elsősorban mindenki a politikai részére asszociál, és nem a revolúció fontosságára -, hogy óriási szexuális szabadság vette ekkor kezdetét, s többek között Oroszországban elfogadottá vált a homoszexualitás, és a nudizmusnak is jelentős szerep jutott (nudista felvonulások és strandok fotóit láthattuk). A megmozdulások az ún. "Dolj sztid", azaz a „Le a szégyenérzettel” nevezetű társasághoz köthetők. Az 1920-as évektől azonban a mozgalmak intenzitásából visszább vettek kicsit. Egyes városokban, (pl. Vlagyimir és Szaratov) megszüntették a nők állandó birtoklását, és köztulajdonba vették őket, akik kénytelenek voltak a párt férfi tagjainak igényeit kielégíteni. Ezek azonban helyi, nem pedig központi hivatalos politikai intézkedések voltak.

Az 1920-as években a Komszomolszkaja Pravda c. folyóiratnak volt az egyik legnagyobb befolyása az ifjúságra. A folyóirat olyan radikális kérdésekkel foglalkozott, mint pl. Milyen legyen az új szovjet ember? Szükség van-e a család intézményére? Szó esett a gyerekek állami gondozásba vételéről, ha megszűnik a család intézménye, s természetesen nemi kérdésekről is. Az 1930-as évektől azonban egy intenzív visszafogottság jelenik meg a hivatalos közbeszédben és közgondolkodásban, ami részben köthető Makszim Gorkij kijelentéséhez is, miszerint „meg kell semmisíteni a homoszexualitást, és akkor megszűnik a fasizmus is”. Ezután veszi kezdetét a 20. századi prüdéria.”

Ruszsztikai Filmklub

The Trocky

Farkas Ádám doktorandusz beszámolója: „Október 25-én kezdetét vette a Ruszsztikai Központ filmklubja. Ebben az évben az idén 100 éves orosz forradalom a filmklub témája, ennek megfelelően az őszi félévben nyugati, majd a tavaszi félévben orosz filmek kerülnek bemutatásra, amik valamilyen módon kapcsolódnak a forradalomhoz.

Idén először egy 2009-es kanadai vígjátékkal, a "The Trotsky" című filmmel kezdődött a programsorozat. A filmet Jacob Tierney rendezte és írta. Tierney gyerekszínészként kezdte karrierjét, ma már azonban Kanadában elismert színész és rendező, elsősorban a vígjáték műfajában alkot. A "The Trotsky"-t eredetileg drámaként képzelte el, ám bevallása szerint a film úgy egyszerűen nem működött volna, úgyhogy a vígjáték mellett döntött. Trockij életét mindig is érdekesnek tartotta, így ezt összekötötte egy középiskolai vígjátékkal. A film ugyanis arról szól, hogy egy 17 éves diák Lev Trockij reinkarnációjának hiszi magát, az iskolában egy diákszervezetet szeretne létrehozni, ám a tanári kar részéről ellenállásba ütközik, illetve diáktársai sem tudják mindig értelmezni céljait. Úgyhogy iskolát vált és új közegben bontogatja szárnyait... A filmet először a Torontói Nemzetközi Filmfesztiválon mutatták be, a kanadai Genie díjátadón pedig 4 jelölésből (legjobb eredeti forgatókönyv, legjobb színész, legjobb eredeti dal, legjobb kosztüm) kettőt váltott díjra (forgatókönyv és dal)....

A vetítés után élénk beszélgetés alakult ki a nézők között. Felmerült, hogy mennyi valóság-alapja lehet a filmnek, Kanadában tényleg ellenállásba ütközne-e egy diákszervezet megalakítása. Szintén felmerült a beszélgetésben a film egyik eleme – hogy a diákság unalomban vagy apátiában van-e és, hogy lehet felrázni őket. Ezt követte az az eszmecsere, hogy a diákság végül is miért követte Trockijt, egyetértett-e vele, vagy csak az iskolai rendszer ellen akart menni, esetleg a diákok egyszerűen bulinak élték meg többek között a tanórától való kivonulást. És vajon a diákság hogyan reformálná meg az oktatást? Látható, hogy egy könnyebben fogyasztható vígjáték esetén is komolyabb kérdések merültek fel a hallgatóság körében, bár válaszokat nem találtunk mindenre. Mindenesetre mindenkit elgondolkodtatott a film témája. Elmondható, hogy a filmklub első összejövetele sikeres volt, a folytatást mindenképp megalapozta.”

November 7, filmklub, Reds

Részletek Szabó Viktor doktorandusz beszámolójából: „Az 1917. októberi oroszországi forradalom 100. évfordulójának alkalmából a Ruszisztikai Központ filmklubja egy igazán különleges darabot tűzött műsorára.

Az idei félév tematikájának megfelelően, amely az orosz forradalmak filmművészeti ábrázolását hivatott bemutatni az észak-amerikai kontinensről szemlélve, egy klasszikus hollywoodi mozifilm került terítékre: a Warren Beatty által írt, rendezett és egyben az ő főszereplésével készült, s az Egyesült Államokban 1981 karácsonyán bemutatott Vörösök (Reds).

A John „Jack” Reed (Warren Beatty) portlandi születésű amerikai radikális újságíró és Louise Bryant (Diane Keaton) író és nőjogi aktivista viharos szerelmi élete köré épülő alkotás a magyar nézők számára azért lehetett különleges, mert a nagyközönség előtt sohasem lett bemutatva...

A film népszerűsége köszönhető annak is, hogy Warren Beatty 32 ún. szemtanút szólaltat meg a filmben, akik valamilyen szinten részesei voltak az 1915–1920 közötti világformáló eseményeknek, illetve Jack és Louise életének. Az általuk tett „vallomások” sajátos dokumentarista jelleget kölcsönöznek a történetnek, és sokkal közelebb hozzák azt a nézőkhöz...

Kitartó és lelkes nézőink a több mint 3 órás vetítés után összességében pozitív élményekkel hagyhatták el a termet. Megbizonyosodhattunk róla, hogy az októberi forradalommal kapcsolatos máig tartó viták gyakorlatilag egyidősek a forradalommal. Az első napok általános lelkesedése után rögtön összeütköztek a vélemények a bolsevik hatalomátvétel helyességéről. Ezek a különböző nézetek remekül artikulálódtak a szereplők dialógusaiban. A fő rezonőrök – az Emma Goldman amerikai anarchistanót játszó Maureen Stapleton és a Grigorij Zinovjev bőrébe bújó, nálunk kevésbé ismert lengyel származású író, Jerzy Kosíński – által rajzolódik ki a legfontosabb erkölcsi kérdés két véglete: feláldozható-e az egyén a közösségért?”

The Last Command

Az 1917-es oroszországi forradalmak centenáriumáról filmklubbal is megemlékezett a Ruszisztikai Központ. Az utolsó, Mikulás-napi filmnézés, és az azt követő beszélgetés feltette a koronát a filmklub vetítésekre - még ha ez a kép nem is tűnik adekvátnak az 1917-es történelmi események kapcsán.

Idekívánkozik még egy képzavar: a lehangosabb sikert éppen egy némafilm váltotta ki, Joseph von Sternberg 1928-as "The Last Command" című alkotása, ami hosszú, izgalmas, tartalmas vitát generált. Talán éppen azért, mert a filmben nem hangzik el beszélgetés és minden mondandót a történetből és a látványból lehet leszűrni, ami azután "kihangosítást" kívánt.

A filmklub szervezőit kellemes meglepetésként érte, hogy éppen az utolsónak vetített film mozgatta meg a legjobban a közönséget. Ezzel jó visszaigazolást kapott az az elképzelés, hogy a sorozatot a legkönnyebben befogadható, "The Trotsky" című, 2009-es kanadai vígjáték indította. Ezt követte egy többszörös Oscar-díjas amerikai alkotás 1981-ből, a "Reds". Ez hosszú és formabontó, de dinamikus, mozgalmas alkotás. Végezetül a mai nézőnek talán a legnehezebben befogadható némafilmre került sor. Kiderült, hogy Sternberg remekműve ma is magával ragad a feszes dramaturgiának és a kitűnő képi megformáltságnak, sőt, meglepő módon az egyáltalán nem korszerűtlen némafilmese színészi eszköztárnak köszönhetően is.

Metodikai szombatok

2017 januári metodikai szombat

2017. január 28-án, szombaton 13 órakor került sor az idei első metodikai szombatra a Ruszisztikai Módszertani Kabinetben, magyarországi orosz tanárok részére.

Az újévet meglepetéssel indítottuk. 13 órától Oszipova Irina tartott szemináriumot a megváltozott érettségi követelményekről: "Изменения в экзамене по русскому языку на аттестат зрелости".

14 órától vendégünk a legendás tankönyvíró, Sz.A. Havronyina volt. A Ruszisztikai Kabinetbe majdnem 50 ember zsúfolódott össze, hogy meghallgathassa. Előkerültek a házi könyvtárakban évtizedek óta vagy csak néhány éve őrzött Havronyina-kötetek, amiket a szerző készségesen és derűsen dedikált a bő kétórás beszélgetés végén.

A kabinet vendégkönyvébe pedig a következőket írta (oroszul): „... Élénk, izgalmas dialógus alakult ki az orosz tanárokkal, ami bebizonyította, hogy ebben a bonyolult és nehézségekkel teli időszakban is van érdeklődés az orosz nyelv és az orosz kultúra iránt Magyarországon. Örömmel tölt el az a lelkesedés, ami az itteni iskolákban és egyetemeken oktató orosz tanárokat fűti. A mai szeminárium minden résztvevőjének jó egészséget, boldogságot és sikereket kívánok minden kezdeményezésükhöz!”

2017 márciusi metodikai szombat

2017. március 4-én, szombaton 13 órakor került sor az idei második metodikai szombatra a Ruszisztikai Módszertani Kabinetben, magyarországi orosz tanárok részére.

A megvitatott témák:

1. Формирование лингвокультурной и социокультурной компетенции на уроках русского языка
2. Итоги второго тура Олимпиады по русскому языку для школьников

A foglalkozást Dr. Oszipova Irina vezette.

2017 áprilisi metodikai szombat

2017. április 8-án, szombaton 13 órakor került sor az idei második metodikai szombatra a Ruszisztikai Módszertani Kabinetben, magyarországi orosz tanárok részére.

A megvitatott témák:

1. Лексика темы «Изменения климата. Глобальное потепление», экономическая лексика на устном экзамене
2. Популярные русские романы, их место в русской культуре

A foglalkozást Dr. Oszipova Irina vezette.

2017 májusi metodikai szombat

2017. május 6-án, szombaton 13 órakor került sor az idei második metodikai szombatra a Ruszisztikai Módszertani Kabinetben, magyarországi orosz tanárok részére.

A megvitatott témák:

1. Краткие прилагательные: методический и лингвистический аспекты
2. «Псевдонародная» песня в советской культуре и в наше время

A foglalkozást Dr. Oszipova Irina vezette.

2017 júniusi metodikai szombat

2017. június 3-án, szombaton 13 órakor került sor az idei második metodikai szombatra a Ruszisztikai Módszertani Kabinetben, magyarországi orosz tanárok részére.

A megvitatott témák:

1. Инфинитивные конструкции в структуре русского предложения
  2. Техника проверки письменных заданий
- A foglalkozást Dr. Oszipova Irina vezette.

2017 szeptemberi metodikai szombat

Az őszi szemeszter első, középiskolai orosz tanároknak szóló metodikai szombatjára 2017. szeptember 23-án 13 órától került sor a Ruszisztikai Kabinetben.

A megvitatott témák:

1. Способы выражения оценочности в языке
2. Несколько новых формул речевого этикета

A foglalkozást a hagyományoknak megfelelően Dr. Oszipova Irina vezette.

2017 októberi metodikai szombat

Az őszi szemeszter második, középiskolai orosz tanároknak szóló metodikai szombatjára 2017. október 28-án 13 órától került sor a Ruszisztikai Kabinetben.

A megvitatott témák:

1. Способы выражения оценочности в языке 2.
2. "Мода, одежда" - новая лексика

2017 decemberi metodikai szombat

2017 utolsó, orosz tanároknak szervezett metodikai szombatjára 2017. december 2-án 13 órától került sor.

A metodikai szombatok mindenkori főszereplője Dr. Oszipova Irina, aki akkor is izgalmasan, érdekesen, élvezetesen, magával ragadóan ad elő, amikor látszólag száraz témákról beszél. December 2-án például az orosz mondatok szórendjéről tartott izgalmas mesterkurzust, pedig azt mondta, hogy ez nem különösebben izgalmas téma. Az ő szájából és módszertani felvezetései-vel mégis az lett belőle.

A rendezvény meghívott előadója volt Alina Urazbekova, az Oroszországi Kulturális Központ oktatási igazgatója, aki szintén lekörözhetetlen lelkesedéssel beszélt az orosz nyelv szókincsének legújabb különlegességeiről.

Erre az évre véget értek az összesen mintegy háromszáz fő „megmozgatásával” járó a metodikai szombatok, de jövőre - alulról jövő kezdeményezésre, továbbra is - folytatódnak az összejövetelek.

Nyelvoktatás

Kurzusok középiskolásoknak

2017. június 26–30. között 20 órás, B1 szintű intenzív orosz nyelvtanfolyam volt a Ruszisztikai Kabinetben.

A cél a szókincs bővítése volt. Az öt nap alatt 250 új szó került terítékre. Szerdán megjegyezték a diákok, hogy ez valóban intenzív kurzus és kezdenek fáradni. A tanár megnyugtatta őket, hogy az intenzitás a tanárt is éppen úgy elfárasztja, mint a diákokat. Úgy látszik, ez a megjegyzés elgondolkodtatta és felvillanyozta a gimnazistákat, mert csütörtökön és pénteken változatlan aktivitással és jó kedvvel vettek részt az órákon.

Sok nevetés, ének- és zeneszó, mozgásos gyakorlat színesítette a tanulást. Kipróbáltuk a „gurulós” járást, ugráltunk a Csunga Csunga főcímdalára, mondatokat építettünk össze és daraboltunk szét – a szó szoros értelmében. Mindenki nagy öröme és elégedettségére.

Társalgási kurzusok felnőtteknek

2016 januárjában a Ruszisztikai Kabinetben közkívánatra orosz újrakezdő nyelvtanfolyam indult felnőttek részére.

Különböző szakmák, különböző generációk képviselői jöttek össze – bátortalan orosz nyelvtudással. Rövid idő alatt kiderült, hogy a résztvevők felfrissítésre váró oroszudása nagyon magas színvonalú, így igazából nem újrakezdésre, hanem csupán bátorításra van szüksége a tanfolyam résztvevőinek.

A 15 hetes kurzus olyan jól sikerült, hogy azóta a harmadik turnus zárult le. A régi tagok mellé újak verbuválódtak, barátságok születtek, az orosz nyelv iránti érdeklődés pedig csak fokozódott, így az összejövetelek nyelvi színvonala mára bőven eléri a C1 szintet.

2017. július 3-án azzal zárult a legutóbbi tanfolyam, hogy mindenki megegyezett a szeptemberi folytatásban. Így elmondható, hogy az orosz újrakezdő tanfolyam a Ruszisztikai Kabinet eddigi legsikeresebb kurzusa – nem csak közkívánatra indult el, hanem közkívánatra folytatódik.

A Ruzsisztikai Központ 2017-es tevékenysége számokban

A Ruzsisztikai Központ honlapja magyar nyelven: <http://russtudies.hu/Bindex.php?lang=h>

A Ruzsisztikai Központ honlapja orosz nyelven: <http://russtudies.hu/Bindex.php?lang=r>

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának honlapján (<http://www.btk.elte.hu/aktualis>), az Eötvös Loránd Tudományegyetem honlapján (<https://www.elte.hu/esemeny>) és az oroszvilag.hu hírportálon rendszeresen jelennek meg közlemények és információk Ruzsisztikai Központ rendezvényeiről és programjairól.

2017. január 1-je óta központunk munkájáról havi rendszerességgel készül statisztikai beszámoló. A havi beszámolók alapján a Ruzsisztikai Központ 2017. január 1. és december 31. között végzett munkájáról az alábbi adatokkal szolgálhatunk:

A Központ látogatóinak száma	A Központ látogatói és dolgozói által használt információs és könyvtári források száma	Orosz nyelvoktatás: csoportok és résztvevők száma	A honlapunkon megtalálható, rendezvényeinkről szóló közlemények száma	A honlapunkon megtalálható, rendezvényeinkről szóló publikációk száma
3717 fő	1784 egységnyi egyéni vagy csoportos forráshasználat	12 csoport, 2 rendszeres alkalom egyéni konzultációra, összesen 92 tanuló	29 orosz nyelven és 33 magyar nyelven	86 orosz nyelven és 73 magyar nyelven

A Ruzsisztikai Központban 2017. január 1. és december 31. között **345 rendezvény** került megrendezésre, beleértve tudományos és ismeretterjesztő előadássorozatainkat és nyelvtanfolyamainkat.

